

50487

A HÉT

SZERKESZTI ÉS KIADJA

VIII. Évfolyam.

KISS JÓZSEF.

23. sz.

Budapest, Erzsébet-körút.

Royal Nagy Szálló

ELSŐRENDÜ SZALLÓ.
Szobák villanvilágítással és szolgá-
lattal 2 forintól felfelebb.

Szerkesztőség és kiadóhivatal

HEGYI ARANKA.

BETÖRÉS

elleni

biztosításokat

a legelőnyösebb feltételek és jutányos díjtételek mellett eszközöl a

Hazai általános biztosító részv.-társ.

Budapest, V., Dorottya-uteza 7. szám.

Ügynökök felvétetnek.

Első magyar
gazdasági gépgyár részvény-társulat.

Ekegyártásra
külön szakosztály.

Gőzcséplőink

a tökéletesség legmagasabb fokán állanak.

Magyarország legnagyobb és egyedüli **Gazdasági gépgyára**, mely a gazdálkodáshoz szükséges **összes gazdasági gépeket** gyártja.

Részletes árjegyzékkel és szakbavágó felvilágosítással díjmentesen szolgálunk. — Kérjük minden kérdéssel bizalommal hozzánk fordulni, készséggel adunk kimerítő és felvilágosító választ.

Különlegességek borkészítési gépekben.

Első magyar gazdasági gépgyár-részvénytársaság Budapestben.

Csimre ügyelni tessék!

ŐS-BUDAVÁRA.

Szinfonikus hangverseny, előadja

a berlini 70 tagból álló

Szinfonikus zenekar.

Katona zenekar.

Balogh Károly cigány zenekara.

Spanyol és Olasz

utczai énekesek.

Magyar ének- és tánc-előadások.

GOLTZ-REINHOLD a drótkötélen.

PONCHERY-NIAGARA

világhírű **kötéltánczosok.**

Belépő-díj esti 6 óráig 20 kr. 6 órától 30 kr.

ERDÉLYI

cs. és kir. udvari fényképész

tudatja, hogy

Kossuth Lajos- és Ujvilág-utca sarkán levő

— **UJ MŰTERMÉT** megnyitotta. —

Bejárat: Ujvilág-utca 2. sz.

TELEFON.

LIFT.

Fiók-műterem: V., Erzsébet-tér 18.

MATTONI-FÉLE

GISSHÜBLER

legújabb égvényes

SAVANYU-KUT

legjobb asztali- és üdítő ital,

kitűnő hatásának bizonyult köhögéskor, gégebajoknál, gyomor- és hólyaghurutnál.

MATTONI HENRIK, Karlsbad és Budapest.

Bekötési táblák

„A HÉT” XIII. és XIV. kötetéhez elkészültek

és kötetenkint 1 frt 30 kr. előleges beküldése után portamentesen kaphatók.

*Pannonia szálloda
Budapest, Kerepesi-ut 7. sz.
A nemzeti színház mellett.*

MÉJJELEN MINDEN VASÁRNAP.

Előfizetési feltételek:

Egész évre fr. 10.—

Félévre > 5.—

Negyedévre > 2.50

Egyes szám ára 20 kr.

A HÉT

POLITIKAI ÉS IRODALMI SZEMLE.

SZERKESZTI KISS JÓZSEF.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:

BUDAPEST,

VII. ker., Erzsébet-körút 6. sz.

Hirdetések

felvétele ugyanott

Kéziratok nem adathat vissza.

— 200 Budapest, június hó 6. —

K r ó n i k a.

A Kunstrieze.

— június 4.

Vallom én is, vallja más is. Kár volt úgy meggondolatlankodni a német színészekkel szemben. Az ember nem is hinné, a nagy némettség, élén a nagy német császárral, mennyire sorakozik minden gyűlevész színésztrupp mögé. Ime ma már bizonyos, hogy a tüntetők meglazították a hármasszövetséget s lehetetlenné tették egy pár esztendőre a magyar műzsát Bécsben. Szerencse, hogy Kopácsy Juliska már elment onnan és Ujházi nem ment még oda. Pedig el volt már készülve minden, Ujháziék előadták volna a *dolovai nábobot*, meg az *Othont* a Karlszínházban s a *deutscher Kunstrieze*, mint a *Reichswehr* mondja, barátságosan vállalt veregette volna a magyar *Kunstknirpsnek*.

Késő most már a történetek fölött sopánkodni, de sajnálni, hogy megtörténtek, isten bizony nem lehet. Nagyon szép, nagyon izgatón volt és fölötte tanulságos más tekintetekben. Például a német *Kunstrieze* hogy akarja magát megfizettetni azért, hogy kidobták. Ezt semmiféle óriás eddigelé nem cselekedte meg, akármilyen kicsik voltak is a törpék, akik kidobták. Továbbá, hogy a zsidó, akármilyen csínál is, kikap. A burgbeliek első lerándulásánál kikaptak, mivel állítólag ők töltötték meg a nézőtér és tapsolták tüzesre a tenyerüket. Akkor ők voltak az idegen elem, mely küzd az elmagyarosodás ellen. Most pedig kikaptak, mivel ők szedték le a németet a tiz körméről. Zsidó fiuk csinálták a demonstrációt, mondja Bartha Miklós és Kenedi Géza, hogy az isten áldja meg őket érte, ugyan mennyi provizióért dolgoztak? Mert bizonyos, az oláh liga fizeti őket, hogy kompromittálják a magyar vendégszeretetet és csináljanak kellemetlenséget Bánffynak.

Igazán nem tudnám, mennyivel szubvencionálta őket az oláh liga, de hogy a birságaikat nem Hentallerek fizették, az bizonyos. Akárhogy tessék felfogni a tüntetést, nem lehet gyönyörűség nélkül mellőzni lefolyásának naiv lelkességét s céljának teljes jóhiszeműségét. Ezek a fiuk nem hecczet csináltak, hanem a bőrüket vitték vásárra. Fizették, mint a köles és a hátuk tele van piros-kehér-zöld foltokkal. Az egyik mutatta is:

— Kérem, engem védtelen hölgyek inzultáltak.

Ő még jól járt, de a többinek durva detektív maroktól nemzetiszínü a háta. Mondhatom, hogy nyitott szemmel, tudva mentek a martiromságba ezek a fiatal

meggondolatlan ripők hazafiak. A patentirozott hazafiak ellenben fönt ültek a második emeleti páholyokban, immunitásuktól s fölötte tisztességes magukviselésétől megvédve, úgy nézték hazafiasan, mint öklelik föl lent a fiukat a rendőrök. Vitam et sanguinem! kiáltották volna ők Pozsonyban is és hazamentek volna interpellálni a jurátusokért, akik a vérüket csakugyan ontották. Ez a politikus hazafiság. A fiatalok fizessenek, az öregek meg interpelláljanak. Kötelesség lett volna, de botorság is, hogy akik onnan felülről intézték a csatát, maguk is lemenjenek s maguk is kiáltsák:

— Csukjanak be, nem birom tovább hallgatni a németet!

De azért politikusok ők és hazafiak, továbbá olyanok, akikre Bartha Miklós nem kéri az isten áldását. Légy hős, de ne menj csatába, légy hazafi, de a hátad ne legyen nemzeti színű, légy önfeláldozó, de áldozz fel inkább másokat. Ez a recept még nem ártott senkinek s a nagyok és legnagyobbak hiven tartják magukat hozzá.

Hogy a németek vérig megsértődtek, az természetes. A jajgatás jogát a megvertektől nem vitathatja el senki. Ennélfogva békén le kell nyelni a magyar barbár sovénységről zengő fulmináns cikliket s arra sem lehet szó, hogy az osztrákok a *deutsche Kunstriesét* emlegetik, akire nyelvét öltögeti a magyar Kunstknirps. Az óriás és a törpe Gulliver óta relatív fogalmak. Mi bizony törpének néztük azt a német óriást, de lehet, hogy odahaza csakugyan óriás. A mi színészetünket magunk sem vagyunk hajlandók óriásnak nézni, de ha a nemzeti színházban úgy mernének játszani, mint Krastel ur és Wertheim kisasszony, bizony megvernék őket is. A magam részéről nagyon örülök, hogy ezuttal ez a művészi szempont is szitotta a demonstrációt. A tombolás nemcsak a német nyelvnek szólt, hanem a rossz színészeknek is. A németek általában rossz komédiások, mert a stílusuk megköveteli a komédiázást. Bécs a színpalhasogatás háza s onnan származott át mihozzánk is. De hát modern darabokban legalább letettünk már róla s ép most vajdik a magyar színművészet, hogy olasz és francia hatás alatt teljesen a józan realizmus irányába térjen.

Amit azonban ezek a tisztelt Burgbeliek elkövettek, az fölötte áll minden német mértéknek. Először is megcsaltak. A színpal a Burgszínház művészeinek fölléptét ígérte s kaptuk a Burgszínház napszámait, azokból is csak egynéhányat, míg a trupp java faczér német vándorkomédiásokból verődött össze. A Burgnak van egy erőssége, amit mi is irigylünk tőle: az ensemblének fegyelmézettsége.

Ezt az egyet mutathatja volna föl a német *Kunstriese* s e helyett egy faczér bandát, toborzott össze, mely a német schmierek niveauján állt. Hát ez csalás, mivel ezek az urak és hölgyek soha sem láttak fölemelt helyárat, és sértés, mivel azt gondolták, hogy a magyaroknak ez is jó.

Na hát nem jó se ez, se az egész német *Kunstriese*. Nem hiszem, amit pedig a tüntetés igazolásául szélteben fejtegetnek, hogy él a magyarban a revanche eszme azért az üldöztetésért, mely a magyar muzsának kijárt a némettől, mikor Pest még az ő szemétdombja volt. Ezt a fiatalok sohasem tudták, az öregek pedig elfelejtették. Azt se hinném, hogy komolyan germanizálástól tartanánk, még kevésbé, hogy ezek a szegény ördögök valóban germanizáló erőt és missziót éreznének magukban. A derék emberek mindössze egy kis pénzmagot akartak szerezni s bizony ha szeretnék is minálunk föltámasztani a német színészetet, nem a német géniusz nevében óhajtanák, hanem tisztán üzleti szempontból: a stockeraui társulat kitűnő nyári állomáshelyet találna Budapesten.

Azt hiszem ebben a horror teutoniciban van valami a Faust tanítványának a részeg elkeseredéséből, akit Mephisto oktatott ki a Faust képében s élete folyamán tapasztalva, hogy hazugság volt az evangeliuma, ismét összeakadván hajdani mesterével, be akarná verni a tudós koponyát. A geografia szegődített bennünket a német iskolába, ott tanultunk nemcsak színészetet, hanem tudományt, irodalmat és festést is. Most a magunk fogyatékoságain tapasztaljuk, milyen rossz volt az iskola, mennyire nem nekünk való a német gondolkodás pedáns formalizmusa, irodalmának affektált érzelmessége és művészetének kiállhatatlan modorossága. Hej, ha a francziák szomszédságába kerültünk volna! És mióta kiépítettük a vasutunkat s szellemileg csakugyan szomszédságába kerültünk, mohón ráztuk le a német czopfot és tettük fejünkre az elegáns czilinder kalapot. Akik a csikós poézis nevében prédikálnak a francia frivolságok behozatala ellen, nem tudják, hogy ez a gall beoltás mentesít bennünket a német bárányhimlő ellen. S hogy a beoltás sikeres volt, az nagyon is meglátszott, mikor ismét be akarták adni nekünk a német szellemet.

Nem volt nagy dolog, nem állt arányban a dózis az erupcióval. De hiábavaló lett volna minden csitítás és minden türelemre intés. Aminthogy hiábavaló volt az az okoskodás is, hogy néhány német előadástól nem kell féltetni a magyarságunkat. Bocsánat a triviális hasonlatért, de sokkal találóbb, semhogy mellőzhetném: egy falat avas szalonna nem áll arányban a revolúcióval, amit a gyomorban kelt. De azért nincs ember, aki az eszével csitíthatná a gyomrát, tartsd meg, emészd meg, hiszen csirkét ettél előtte és fácskát fogsz utána kapni. A gyomor nem hallgat a szép szóra és a gyomor nem tehet róla, ha az az egy falat kihozza sodrából a csirkének és fácskának ellenére is.

Ezért adassék kegyelem a tüntetőknak és szűnjék a magasabb politika, melyen hajba kapnak egymással az újságírók és a képviselő urak. Nem tehet erről senki, épen csak a német *Kunstriese*, aki pökhendi szouverénitással átaludta az évtizedeket s nem akarja tudni, hogy

a gyomruk már nem veszi be az ő avas genialitását. Ami pedig a törpét illeti, aki — egy megfordított Jónás — kihányta az óriás czethalat, hát az se bizakodjék el. Azért, hogy láttunk nálánál nagyobb törpét is, csak iparkodjék megnőni, nem a német óriás trabális testi dimenzióban, hanem a latin nemzetek lelki mélysége irányában. A magyar *Kunstknirps*-ban meg van minden kiválóság, ami a német *Kunstriese*-nek hiányzik s ha a színészeinket nem eresztik be bécsi színházba tanulni, ez nemes bosszu lesz, melyért akár megérdemelte, akár nem, de érdemes volt a németet kifütyülni.

Caliban.

Hazatérés.

— Armand Silvestre. —

*Viszontláttam újra azt a drága házat,
Hol örökös hajnal mosolygott felettem,
Hol játszó lelkemen nem fogott a bánat
S honnan egy gyásznapon árván utrakeltem.*

*S ím, a rég elhagyott szülőhely láttára
Fel-feltünedezék kétes messzeségbe
Szigoru apámnak nyájas mosolygása,
Derült arczu anyám néma merengése.*

*Változatlan színben állt előttem újra
Minden, mit elhagyni kedvem sose támadt:
A meghitt, régi fák szemfedőt az utra
Aranylevelekből hintettek a nyárnak.*

*Az árnyékos lugas karcsú folyondárja,
A mohlepte köpad a nagy fa tövébe':
Minden helyén volt még, úgy mint hajdanába',
Híven várakozva a régi vendégre.*

*Édes anyám kijött, lankadó kezében
Lenge esti szellő himbált egy virágot,
A vén hársfa alá, olvasásra készen
Horácziusával jó apám megszállott.*

*Szemük engem kémlelt a széles fasorba'
Hol kaczagva játszott egykoron a gyermek,
Hivogató hangjuk megszólalt aggódva
S keblük úgy szorongott, hogy sehol se lelnek.*

*„Én vagyok!” kiáltám, a küszöbre lépve,
De rokon hang nem szól, mind oly ismeretlen,
Mit e kis zugolynak láttam belsejébe',
Idegen volt immár, belépni se mertem.*

*S amint elhaladtam ott a fal tövében,
A galagonyalomb búsan kandikált át.
Jól esett, hogy megszánt, egy ágát letéptem
S könyekkel öntöztem hófehér virágát.*

Szabados Elek.

Fegyelmi ügy.

— Elbeszélés. —

Irtá: BERCZIK ÁRPÁD.

(Vége.)

Csipkedte, boszantotta, minden munkáját kifogásolta, a legkellemetlenebb kiküldetéseket rábizta és ha látta, hogy »alattasának« arcát a szégyen és harag pirja elborítja, bizonyos gyönyörűséggel kísérte belső tusáját, melynek az arczkifejezés sokszor nagyon is hü tolmácsa volt. Hányszor tudta magát az egykori gavallér alig fékezni, hányszor vágta volna lábai elé az aktákat, és hívta volna a becsület mezejére, hogy megtorolhassa rajta a kint, melyet okoz, a gyalázatot, melylyel elhalmozza... de olyankor föl-föltűnt lelke előtt Irénnek arcza, az a szelid kép és ő legyőzte magát.

Ennyivel tartozik annak a nőnek, kit ő megszőkített szülei akarata ellenére, ki miatta elhagyta családját, fényes otthonát, elszenvetde a kitagadtatást és soha szemére nem lobbantotta az áldozatot, melyet érte hozott.

Amit ő szenved naponként, az csak viszonzás kiállott szenvedésekért.

IV.

Minden adóhivatalban sok a panasz, az udvarosi-ban is elég reklamációról lehetett hallani.

De legszerencsétlenebbnek az új negyedév körül egy pénteki nap látszott, mikor már vagy tízenketten tettek panaszt a könyv rossz vezetése, számitási hibák miatt.

Huba Károly ur indulatosan kiáltott föl az utolsó panaszról:

— Hja! mikor gavallérokat kap az ember, akik semmihez sem értenek!

Ezt a másik szobában harsogta el a főnök, de oly hangosan, hogy végig hallatszott az egész hivatalon és Szentlaky fülébe is eljutott, ki azonban hallatlanná tette épen úgy, mint ahogy nem vette észre társainak gunyos ábrázatait és tekinteteit. A hivatalos helyiségben nyüzsgött a fél, azok nem tudták kire véljék a gavallér elnevezést, míg a tisztviselőknek Szentlaky felé forduló figyelme megmutatta a be nem avatottaknak is a bűnbakot. Kíváncsian nézegettek, halk susogás is támadt Obornyik s néhány fél között. Kálmán úgy érezte, mintha tüvel szurkálnák.

Egyszerre Huba Károly hangja hallatszik: »Szentlaky!«

Csak egyszerűen »Szentlaky.« Éppen úgy, mint ahogy ő hajdan inasát szólította; »Pista!« Jó, hogy nem fűtyült neki. Lehetetlen fölállnia, lábaiban ólmot érez, a székhez hozzá van nőve.

— Hallja, Szentlaky ur! hijják — figyelmezteti Selber Lajos.

Az első meglepetésen túl lévén, ideges szívdobogása szűnik, arcza visszanyeri rendes színét, föl tud kelni és lassu léptekkel halad a főnök szobája felé, melyben megérkezve, tapasztnia kell, Hogy Huba Károly ur ma kiválóan indulatos.

— Hogy küldhetett maga Molnár István urra adóintést, exekuczióval való fenyegetést, mikor ő már pontosan megfizette a negyedévi adót? — förmed rá a felek előtt.

Szentlaky ajkába harap és minden izgalom nélkül felel:

— Selber Lajos ur mondta úgy...

— Ne mentegetőzzék Selberrel. Akármint mond Selber, utána kellene a könyvben néznie, de a gavallérok

nincsenek munkához szokva, nekik minden fáradságos. Mit is lesznek beamterek?

— Engedelmet... kockáztatja meg Kálmán, de a főnök közbevág:

— Hallgasson! Mehet!

E naptól fogva a főnök bánásmódja még kihívóbb, gőgösebb, durvább lett. Egyebet sem hallott Kálmán, mint ilyesfélét: »mit dognak urakat ilyen hivatalba, ahol dolgozni kell? Az urak kucsirozzanak, dolgozni úgy sem tudnak.«

Ezek az apró törsturások becsületérző lelkét úgy meghurcolták és kimerítették, hogy már nem találja meg a munkához szükséges rugékonyságot. Izgatottsága napról-napra fokozódik.

— Te titkolódzol, ne tagadd, lelkedet valami nyomja, szólt egy este Irén, mikor Szentlaky bágyadtan ült a vacsoránál.

— Milyen éles szeme van az én jó nőmnek — tréfálódik a férj — hogy egy kis főfájás alatt mindjárt titkot vél lappangani.

— Egy hónap óta mindig fáj a fejed? ... Légy őszinte ... gyónd meg ... ugy-e állásod alacsony-sága bánt?... a társaság, melybe kerültél és mely régi társadalmi köreidhez oly kevés-sé illik?

— Mit törődöm én azokkal? Örülök, hogy ide eltemkezhettem, ahol senki sem ismer.

Mindketten elhallgattak.

Piroskájok már ágyában aludt; a kis lámpa egy igen, igen sovány esteli maradványait világította meg az asztalon; a meglehetősen üres szoba meszelt falain árnyak játszadoztak...

— Miért is vagyunk mi ketten a világon? — sóhajt föl Irén, egy tekintettel Piroskára, nélkülünk nem nyomna gond, a legényember oly könnyen megél!

Kálmán fölkel, nejéhez lép, megsimogatja szőke selyemhaját, kedves orcáját: Miért voltam én oly önző, hogy magát kiragadtam a fényből, kényelemből? Miért tartom magamhoz lánczolva, holott édes atyja minden pillanatban kész a gyermekkel együtt visszafogadni, csak engem hagyjon el.

— De én nem hagyom el magát! — sügja Irén, arcát férjének kezébe temetve. — Együtt halunk meg!

Férje aztán elmondta hiven, a közte és főnöke között történeteket.

Irén másnap levelet irt régi pártfogójoknak, kifejtette benne, hogy Kálmán ártatlan; bámulatos hősiességet mutat az élet harcában, de főnöke türehetetlen, esz-közölné ki még egyszer, utoljára férjének hivatalból való áthelyezését.

Szentlaky igen csodálkozott, midőn egy délután a postás levelet hoz a hivatalba Morányi irásával. Gyorsan felbontja s csak akkor veszi észre, hogy az nejének van czimezve. Elolvassa. A pártfogó udvariasan, de nehezteléssel adja tudtára Irénnek, hogy férje érdekében mitse tehet, szíveskedjék a körülményekhez s az emberekhez alkalmazkodni. A harag pirja öntötte el a számtiszt arcát, ő föltette magában, hogy soha többé nem veszi igénybe Morányi közbenjárását, sőt szavára meg is ígerte neki, mit fog az öreg ur e levél után fölle gondolni? Kétségkívül azt, hogy Irén a levelet az ő titkos megegyezésével — vagy éppen unszolására irta. Ez izgatta végtelenül.

— Mit olvasgat a hivatalban leveleket? — ordít rá e pillanatban a főnök s egy csomó írást dob eléje az asztalra. — Inkább az aktákat nézné meg jobban, megint hibázott az összeadásban. Majd még egyszer-egyre küldjük az óvodába!

Ez az utóbbi ötlet úgy Obornyik urnak, mint társainak és néhány jelen levő félnek szerfölött megtetszhetett, mert jóízű kaczagással kísérték.

— Ön egy szemtelen gazember! kiáltott föl Kálmán vérben forgó szemekkel.

Huba Károly székhez nyul, hogy fölkapja, a számtiszt megérti szándokát, rá rohan és torkon ragadja.

— Segítség! — nyöszörög a főnök, kit »alattas közegei« azonnal megszabadítanak a dühöngő kezéből.

— Meglakolsz!

Csak ezt a szót hallotta meg Kálmán, mikor bódultan kitántorgott a hivatalból.

Még az este kezében volt a főnök értesítése, hogy föl van függesztve s a fegyelmi vizsgálat meg fog inditni.

V.

Néhány nap múlva a pénzügyigazgatóság egyik tagját kiküldötte a vizsgálat megejtésére. Bizonyos, hogy a vizsgáló jó benyomást nem vihetett magával a vádlottól, akinek beteges izgatottsága teljesen igazolta a főnöke és társai által ellene emelt panaszt, hogy türehetlen, megférhetetlen ember. Nem tud magán és szenvedélyén uralkodni. Különb az eset sokkal egyszerűbb és világosabb, semhogy kimenetele iránt kételyek merülhessenek föl.

El fog bocsáttatni véglegesen, irgalom nélkül, mielőbb.

Huba Károly ugyan megszegte a főnálló szabályokat, midőn a számtisztet egyes hibáiért nem négy szem közt, saját szobájában korholgatta, hanem több ízben nyilvánosan társai és a felek jelenlétében séggyentette meg s ezzel a Szentlaky által ellene emelt rendszeres üldözés vádjára támpontokat adott ellenfele kezébe, de a tett, melyre magát Szentlaky ragadtatta, oly hallatlan s a tisztviselői fegyelmet úgy arczul csapja, hogy azt semmi sem enyhítheti.

Oda künn szél, eső, sár... ide benn beteg férj, roskadó asszony, szomorú gyermek... Nehéz, nehéz ez az élet!

De hát aztán... mi lesz aztán... ha majd az ügy eldőli! Voltaképp kár az időt elvesztegetni, mert a kimennel bizonyos, leghelyesebb volna csekély holmijokat fölrakni szekerre és másfelé vándorolni, szerencsét próbálni egyebütt. Csak pénzek volna, amivel ki lehetne mozdulni... hiszen zálogban van már mindenök... tegnap óta száraz kenyérenél egyebet nem adhatott gyermekének!

Percnyi meglepedezés, föllobbanása a régi gentleman hevén, beh szívesen elnyomná, ha megmenthetném ezen az áron szeretteimet!

Ezek az eszmék kergetik egymást a lázbeteg fejében.

Aztán álmok váltják fel...

El-eszunnyad és milliomossá lesz, palotát vesz Irénnek, Piroskát fényes fogatba ülteti. Huba Károly mint koldus jelenik meg a küszöbén s ő dusan megajándékozva bocsátja el.

Fölbred... kinos fölbredés... a kakukóra egyhangú ketyegése... a négy szemtelen fal... Irén könyező szeme... Piroška hangja...

— Papa, éhes vagyok!

Kálmán kiugrik az ágyból félöltözötten...

— Irén! adj a gyerekeknek enni! Meghal éhen!

— Mindjárt szívem, mindjárt! — nyugtatja meg az asszony — hisz éppen csak most evett.

Piroška meg akarná czáfolni ez állítást, de anyja keblére vonja, megcsókolja, fülébe sugva: »Hagyd rá édes, hagyd rá, apa beteg!«

Irén lefektette Piroskát is, saját vacsorájával — egy darabka kenyérral elégtve ki annyira-amennyire a gyerek éhségét, aztán eloltotta a gyertyát s maga is nyugalomra tért. Elaludt nagy nehezen, de Kálmán egész éjjel hán-

kolódott, szemét be sem hunyva. Azon töprengett, miképen nyerhetné vissza hivatalos állását. Hátha megalázással ki lehetne azt az embert engesztelni és sikerülne szívét meglágyítani úgy, hogy a sértett fél maga tenne lépéseket a sértő megmaradása érdekében? Kevésbé lázas fejjel és hidegebb lelkiállapotban, aligha jutott volna eszébe ilyen hőbortosság, de mikor a lélek úgy vívódik, a homlok oly tüzes s a sötét nyomorúság tengere elnyeléssel fenyeget!

Reggelre kelve, föl hagyott a gondolattal, belátta kivihetetlenségét.

Hanem esténként vissza-visszatért ez a rögeszme, és éjjelente aztán képzeletbeli kibéküléseket rendezett Huba Károlylyal. Majd megtörtén lépett ő a megbántott főnök elé és megható szavaival indította meg, majd nem egyedül... hanem nejjével és gyermekével, kiknek megjelenése minden szó nélkül könyekre fakasztá a szívtelent. Mindig, mindig jó vége lett. — Huba Károlyt kiengesztelte s a felsőbb hatóság beérte megdorgálással és áthelyezéssel.

— Kálmán, hogy érzed magadat? — szólt egy délután Irén hazajövet, kendőjét, melybe burkolva volt, letéve.

— Sokkal jobban, sokkal nyugodtabban — felel Kálmán. — Kezdek bizni, hogy még sem küldenek el, különben hamarabb elintézték volna ügyemet.

— Csalódom! számunkra csak egy mentség van, ha főnököddel kiegyezkednél.

A férj csodálkozva tekint nejjére,

Honnan vette ő ezt a gondolatot, mely napok óta furdalja az ő elméjét is?

— Nem az én nyomorom, édes Kálmán, puhított meg, hanem Piroskáé. Az a gyermek napról napra halványabb... a hiányos táplálkozás miatt. — Elmentem főnöködhöz.

— Lehetetlen! — kiált föl rémülten Kálmán.

— Valamit csak kellett tenni! Ezen az álláson kívül csupa bizonytalanság és reménytelenség. Már mindent megpróbáltunk sikertelenül. Morányitól többé mit sem várhatunk! Huba Károly szívesen fogadott... előzékenyebben, mint várhattam volna. Lefestettem állapotunkat, gyermekünk sorsát... Ugy beszéltem, amint csak beszélhettem. Kimentettelek, hogy nagyon kényes vagy becsületedre.

— És ő... mi lett a vége? — szakította félbe Szentlaky izgalommal.

— Főnököd kész érdekünkben minden lehetőt megtenni, ha csak némiképp elfogadható elégtételt adsz.

— Adok... adok... nyögte szinte öntudatlanul Szentlaky. — És mikor?

— Akár még ma! Talán hat órákor este.

— Jól van, hat órákor!

— Köszönöm drága, egyetlen Kálmánom!

Szentlaky úgy érezte, mintha halálra volna ítélve. Elmegy becsületét eladni, elmegy kitörülni magát a tisztességes emberek sorából, elmegy lemondani mindarról, mi előtte szent és sérthetetlen... De segít-e már rajta a lovagiasság és becsület? Jól lakik-e tőle az ő Piroskája, van-e még társadalmi állása, a hol ezek a fogalmak szóba jöhetnek?

Az örvény szélén oly semmiseknek látszanak ezek a társadalmi fogalmak és az egész társadalom.

Megcsókolta Irénnek tiszta homlokát és megindult a veszthelyre.

Huba Károly a nagy piacon lakott, szemben a szent háromság szobrával.

Az agglegény kényességével és a bürokrata pedanságával berendezett három szobából álló lakásának általa pipatóriumnak elkeresztelt szobájában heverészett és hol

a belül fülő kályha tüzeben gyönyörködött, hol a füstfelhőkben, melyeket pipájából eregetett. Zajt hall az ebédőben s kiszól:

— Ki az?

— Szentlaky Kálmán!

— Jöjjön be; csak tessék, tessék besétálni!

Szemben álltak.

— Eljött mégis? Igen szép, nagyon szép! Tessék helyet foglalni... Tisztelt nejétől értesültem szomorú, igen szomorú állapotokról. Lám, lám, uram, úgy jár az ember, ha megfélelkezik a köteles tiszteletről főnöke iránt. Fegyelem mindenütt megkívántatik. A katonaságnál ezért a tetteért legalább várfogságot kapott volna! Tüzes a vére, ugy-e, hogy tüzes és büszke. Nem születünk erre a sorsra, mást álmodtunk magunknak. A sors! a végzet!

Szentlaky hallgatott szótlanul.

— Tisztelt neje — folytatta a főnök — azon kedves kilátással biztatott, hogy a rajtam elkövetett érzékeny sértésért személyes elégtételt is fogok kapni, ez bizony nagyon jól esnék, mert lássa uram, ha önt el is csapják... akarom mondani elmozdítják állásától, azzal csak a hivatalnak megsértett tekintélye van helyreállítva, de személyes elégtételben még nem részesültem. Hajlandó, uram, ön nekem azt megadni?

— Nőmtől arról értesültem — szól most Szentlaky — hogy főnök ur érdekemben lépéseket tenne, ha bizonyos elégtételt nyújtanék.

— Meg lehet róla győződve!

— Miből álljon az elégtétel?

— Nyilvános bocsánatkérésből a hivatal összes személyzete és néhány közönségbeli ember jelenlétében.

— Nyilvánosan... idegenek előtt? — hebegett Kálmán.

— A sérelem nyilvános volt, olyannak kell lenni az elégtételnek is.

— A forma — oly megalázó!

— Hja! uram, az is megalázó volt a főnökre, mikor az alattas közeg torkon ragadta.

Kálmán egy perczig habozott.

— És bizton számíthatok arra, hogy főnök ur megmenti existenciámat?

— Rajtam nem fog mulni.

Huba Károly mindent úgy rendezett el, hogy az elégtételadás minél ünnepélyesebb, fényesebb és Szentlakyra kellemetlenebb legyen. Meghivta a korcsmabeli egész asztaltársaságot, maga frakkba öltözködött, az összes személyzetet fölszólította, jelenjék meg feketében, hivatalos szobáját pedig hazulról hozott szőnyegekkel diszittette föl.

Kilencz órakor a postát hozták, arcza igen elkomolyodott, mikor az egyik ügydarabot átnézte, de aztán megint földerült.

— Se baj! — morogta maga elé.

Az óra három-negyedet ütött tizenegyre és a vendégek egymás után szállingóztak be, vasárnap lévén, egy részök a kaszinóból, a másik az isteni tiszteletről érkezett.

Papramorgó, asszuber, pogácsa várta őket, a háziur a hivatalnokokat is megkínálta belőlök s így csakhamar igen jó lett a hangulat.

— Ki hitte volna akkor a korcsmában, hogy a hetyke fráter így beadja derekát — jegyzi meg az egyik prókátor.

— Minden hágónak van lejtője — toldja meg a szükséges morállal a járásbíró.

— Pedig jó családból származik! — szól a föld-birtokos. Egy időben, úgy hallom, nagyban szerepelt Budapesten és egyremásra vivta a párbajokat.

— Még sem igaz gavallér — vélekedik az orvos, különben inkább főbe lőné magát, semhogy ilyen meg-szégyenítést elviseljen.

— Meg van törve! — világosítja föl a társaságot Huba Károly — ugy-e uraim, megtörtük?

Öt perczcel a kitűzött idő előtt belépett Kálmán, nem ugyan feketében, mert a szalonkabátjától már rég meg kellett válnia, mégis a hiányos öltözék dacára ő volt az egész társaságban a legelőkelőbb jelenség. Tartása, föllépése »distingvált«.

A társaság úgy találta, hogy nem eléggé megtört.

Elrendezkedtek, a vendégek helyet foglaltak, a hivatalnokok félkört képeztek, Huba Károly pedig íróasztala előtt állt, mint a gyertya — vagy ha jobban tetszik: a fenyőszál.

— Tisztelt főnök ur! — szólalt meg most Szentlaky — minap fölhevült, ingerült állapotomban, mely különböző csapások és megpróbáltatások által megrongált, megviselt egészségemnél fogva érthető, önt szóval és tetteleg megsértettem. Van szerencsém e tisztelt gyülekezet előtt kijelenteni, hogy a történeteket mélyen sajnálom, a mi szavaimban sértő volt, azt mindenképen visszavonom és egész eljárásomért őszintén bocsánatot kérek, esedezvén, szíveskedjék mindent elfelejtve, azon meggyőződésben lenni, hogy általam nagyrabecsült személyét és jellemét sérteni nem akarhattam s nem tettem volna, ha — ismétlem — ideges, beteges természetem által el nem ragadtatom magamat.

Huba Károly arcza ragyogott az elégteltségtől.

— Örülök, hogy Szentlaky ur a megsértett hivatalos tekintélyt őszinte bocsánatkérésével helyreállította és személyem iránt elkövetett kvalifikálhatatlan eljárását legalább némileg jóvátenni iparkodott.

Azzal kezét nyújtott a számtisztnak, ki meghajtott magát a társaság előtt és emelt fővel eltávozott.

Másnap megkapta a miniszterium által kimondott elbocsátatást.

Világos volt az okirat keltéből s megérkezéséből Udvarosra, hogy Huba Károly rutul kiaknázza a helyzetet. Kezében az elbocsátási okirattal, elfogadta még a megkövetést.

Elmenni a főnökhöz, kérdőre vonni, czéltalan fáradozás. Talán csak újabb megaláztatásnak teszi ki magát.

Szembe kellett nézni az étellel, a gonosz, kérlelhetetlen sorssal. Kálmán nem kaphatott állást sehol sem, de Irén kedves, szelid természete megnyert néhány hölgyet az értelmiségből és mikor bejárta házaikat, följajánlva varrónői ügyességét, talált foglalkozást.

Hetek multak el, Kálmánt nem lehetett rábírní, hogy az utcára kimenjen. Egész nap a szobában ült... szótlanul... mélabusan. Csak néha-néha sötét este, rossz időben, szánta el magát nejének sok kérésére, hogy vele egy kis sétát tegyen.

— Nappal ne menjen az utcára olyan ember, aki nem érdemli meg, hogy a nap rá süssön — szokta keserű mosolylyal megjegyezni.

Hasztalan iparkodott Irén ezt a rögeszmét fejéből kivenni.

— Hagyd el édes, becsületem el van játszva. Itt mindenki tud szégyenemről, le kell szememet sütni, ha akar ki rám néz.

Irén belátta, hogy egyetlen orvosság Kálmán bajára az volna, ha elhagyná azt a helyet, hol megaláztatásának annyi tanuja élt. Szóba hozta ezt a tervet férje előtt és örömmel tapasztalta, mily hévvel kap az indítványon. Arcza egészen földerült.

— Magam is régóta gondolkozik ezen, de még nem tudtam magamat elhatározni, hanem most — ebben a pillanatban, megérett bennem a szándék. El vagyok tökéltve. Igen, igen, elhagyom Udvarost.

E szavakat hévvel ejtette ki s élénken járt föl-alá a szobában. Irén valósággal megkönnyebbült. Végre mégis

csak van valami, ami Kálmánt érdekli, remélhető hát, hogy az eltűnt életkedv ismét meg fog térni, gondolta magában és megnyugtatta urát a költségekre nézve. Ne aggódjék — mondá — ő összeszerzi azt egy pár jó asszonytól.

— Jó lesz, nagyon jó lesz! — felelt Kálmán, ki ettől fogva teljesen ki volt cserélve. Untalan az utazásról beszélt s látszott rajta, mennyire meg van elégedve, hogy végre el tudta magát határozni.

Az elutazás napja a legközelebbi hétfőre volt kitűzve és vasárnap este Kálmán kedvet kapott egy kis sétára.

— Elkísérlek — ajánlkozott Irén.

— Sokat jártál ma — felel a férj — csak maradj itthon. Elment.

De nem tért vissza vacsorára, sőt később sem.

Irén aggodalmi perczről perczre növekedtek, szörnyű gyanu cikázott agyán keresztül, mely csakhamar meg is valósult.

Kálmánt a templom melletti kis ligetben megtalálták halva, keresztül lőtt mellette. Zsebéből egy darabka papiros látszott ki, a talány megfejtésével:

»Isten veled, édes Irén! Térj vissza atyádhhoz. Ő befogad gyermekünkkel, mihelyt nélkülem kopogtatsz ajtaján. Vigasztalódjatok halálom fölött, édesb az, mint becsutelenül élni.«

SAISON.

Levél a hétről.

— június 4.

Kedves Kiss, nehéz időket élünk: azt a kis Marienbadot is alig tudom az uramtul kikönyörögni. Ezt a levelet is inkább a honorarium kedvéért írom, mint a Muzsa sugallatából — amely intimitást csak azért vegyitem ide, mert a minap egy kedves fiatal lyány nagyon megbotráncozott azon a hangon, ahogy én a kenyérkereső nőkről megemlékeztem. Kedves kis lyányom, ime lássa, én magam is kenyérkereső asszony vagyok, s egyuttal élő példája annak az állításomnak, hogy az írástól a tollfosztásig nincs az a tisztességes mesterség, melylyel az asszony a keztyűjére s a fátylára valónál többet megkereshessen.

Hát az irodalomban, kedves barátom, mi ujság? Milyen az anyagi helyzet? Hallom, kukoricza nem üt be, jobb most hazában dolgozni. Mondják, biztos üzlet; kevés befektetés, tisztességes haszon, minimális kockázat. Akasztófáról, börtönről szó sincs. Konkurrenczia, igaz, erős, de kereslet is nagy, s aki győzi torokkal, bírja. Segédszemélyzet ingyen, fiatalabb és idősebb idealistákból; csak tudni kell nyelvükön beszélni, megitatni kis nemzeti pálinkával, neki mennek falnak is. Nem új dolog; régebben királyok, urak és papok, ma ezt is tőke. Egyszeri matróz is, mikor leugrott az árbocszról, azt hitte, Jackson generálisért hal meg. Pedig dehogy, ő Mr. Plumpuddingért halt meg, ő felsége, az angol király tengerészetének hadiszállítójáért, akinek e halálesetből tiszta nyeresége volt: egy nadrág, egy blúz, egy panganét, egy üveg eczet, egy üveg rum, egy láda kétszersült s egy hordó édes víz. Hölgyeim és urraim, csak négy krrrajczár, csak négy krrrajczár, haljunk meg general Jacksonért.

Kedves barátom, tudom, hogy maga sincs velem egy hiten, de mi következik ebből? Csak az, hogy maga is Mr. Plumpuddingért hal meg. Persze, lusta ember, a legkényelmesebb halálnemet választja; ágyban, párnák közt, ahonnan, mint nekem intim ellenségei mesélik, a *Hetet* szerkeszti, vasárnaptól szerdáig à la Heine matraczsirban nyugodván. Lássa, azok a kedves jó fiuk, akiket e héten ötvenezer milreis pénzbírságra ítelt a rendőrség, többet szenvedtek a hazáért. Csak két dolog nem volt szép tőlük: hogy épp akkor kezdtek lármázni, mikor asszony lépett a szinpadra, s hogy rossz illatu porokat szórtak el a színházban, amitől nem a német muzsának fájdult meg a feje, hanem nekem. Ezt emlékezetünkben tartjuk az ideai bálokra, s ezt még az az eső sem mossa le róluk, amiben éjféltől hajnalig áztak, hajadon fővel, a kapitányság udvarán. A tűzi lármáról s a patronokról nem beszélek — azt tudom, nem ők csinálták. De még egyet, a bálokról: hogy tánczoljon az ember egy olyan urral, akit látott, mikor valami rongyos, buta, paraszt rendőr oldalba lökdöste, letépte a nyakravalóját, s úgy dobta bele a konflisba, mint a lisztes zsákot? Egy csinos, karcsu, cigányképű fiut láttam ilyen állapotban, s igaz, hogy ez épp oly kevésbé diszkvalifikál, mint ha az embert a számár megrugja. De nem látom át, egy szabad és művelt országban a rendőr mért legyen oktalán állat? És, szabadságról lévén szó, bujjanak el a maguk szabadságával, amiről annyit vezérczikkeznak. Mikor este ezeket a jeleneteket láttam, s mikor másnap az ujságban olvastam, hogy tisztességes embereket, akik nem követtek el egyebet, mint illetlenséget, ítéletmondás előtt elővezetés címén becsuknak annyi időre, amennyi egy zsebtolvajlásért jár, azt hittem, föl fog zúdulni az egész sajtó, föl fog háborodni az egész parlament s a miniszter fölrobbantja azt az egész rendőrséget. Ha én rendőr volnék, azt gondolom, két kötelességem volna: megakadályozni a rendtelenséget és biztosítanom a rendetlen ember megbüntetését. Erre teljesen elég, ha a rendetlen polgárt fölkéretem a színház egy külön szobájába; megállapítom, kicsoda, és addig el nem eresztém, amíg becsületszavát nem adja, hogy a nézőtérre nem tér vissza és hogy holnap reggel nyolcz órakor jelentkezni fog előttem a kapitányságnál. Nem ismerem a maguk törvényeit s nem tudom, megengednek-e ennél többet. De ha megengednek, süssék meg a maguk törvényeit, ha pedig meg nem engednek, süssék meg a maguk férfiaságát, hogy ilyesmit eltűrnek. Mért nem vonják felelősségre azt a főkapitányt, azt a minisztert, aki az ilyesmit helyben hagyja? Angolországban nem párbajoznak, de tudom, hogy egy ilyen este után másnap reggel a miniszter öt perczig nem maradna a kocsijában, ha ki merne menni London utcáira.

Lássa, barátom, harczias hangulatban vagyok s legközelebb fölvetetem magamat a dahomeyi amazonezredbe. A harczyi próbát amugy is fényesen kiálltam, a minap Ós-Budavarában, a hol két baka közé kerültem, mikor én is meg akartam nézni a Kúry Klári meg a Tollagi Dolfi előadását. Ezek a vitéz harczfiak azzal mulattak, hogy a szivarjukkal lyukakat égettek az előttük állók

kabátjába. Fél tizenegyől tizenegyig tartott ez a mulatságom, mert a féltizenegyre hirdetett előadást persze tizenegykor tartották meg; a szélrózsa minden irányából ide tódult a közönség, én elszakadtam a társaságomtól, majd megfulladtam embertársaim ezerszeres lélekzetétől, a talpam sajogott az állástól, úgy összeszorítottak, hogy a lélekzetem elállt s mikor végre a kárpit felgördült, láttam a gönczölszekerét, amely csakugyan hét csillagból áll, láttam a Siriust, amint gyémántos fényvel ragyogott le rám az ő mérhetetlen távolságaiból, láttam a hatyu csillagképét, amint biztató fényvel sugározza a megváltás keresztjét az ég boltjának reménytelen sötétségébe, — a holdat nem láttam, mert ujhold volt és Küry Klárit sem láttam, mert a bakák elállták előlem. Végre egy kis helyi-érdekű Jean Goujon-utcai katasztrófát rendeztem s így jutottam a szabadba, félórai munkával. Fizettem pedig ezért a gyönyörűségért egy osztrák értékű forintokat, vagyis ugyanannyit, amennyit egy dijnok kap tíz órai munkáért. Ezt nevezik nálunk mulatságnak s ilyen is minálunk minden mulatság, különösen, ha jótékony a célja. Vagy igaz, confetti is volt, ami nagyon kedves dolog: amint az ember kinyitja a száját, egy csomó piszkos papirost hajtanak bele. Nem tudom, Nizzában is ilyen finoman csinálják-e ezt; itt elnéztem, a fiatal uraknak mire szolgál a szerpentin: ha egy asszony föl mert állni valahová, hogy a Hegyi Aranka ruhájának legalább a csücskét meglássa, addig hajigálták rá a szerpentint, amíg a kalapja tollánál fogva szerencsésen lerángatták a helyéről. Különben is furcsa ez az állandósított karnevál! A francziák meg az olaszok egyszer egy esztendőben üzik, három napig, amikor a jókedvnek van az ünnepe. De az egész esztendőn át minden estén farsang, s a confetti mint intézmény — ez olyan, mint ha elhatároznák, hogy ezentul mindennap hat és hét között meg fog halni valaki örömeiben. Ez volt a mulatságunk, amint látja, fényesen mulattunk a hirlapírók javára s most már értem, mért kívánja a magyar közvélemény a tizenhatodik paragrafust.

Amióta ennek a vitája tart, mindennap fönt ülök a Ház karzatán, mert kíváncsi vagyok az Apponyi első beszédjére a házassága után.* Férjnek gyönyörű, azt meg kell adni, még itt a karzaton is udvarol a grófnénak. Hogy ezt az embert a magyar lányok ki hagyták siklani a körmöcskéik közül! Pedig most már biztos, hogy miniszter lesz, mert a király fejedelmi nászajándékot adott a szép Clo-Clonak: egy akadémiát, két reáliskolát és két kadétiskolát. Kérni fogom ő felségét, hogy adja nekem a Teréziánusot; van ott fiatal cousin-em, akiből már szeretnék tábornokot csinálni. Különben Emmer Kornélt hallottam beszélni; a szép ember meghízott és megsavanyodott. Rosenberg Gyula is elhízik, Fenyvessy Ferencz megkopaszodik, Ugron Gábor kimaradt, Ürményi Bernátot csak az utcán látni, Beöthy Ákos volna a legszebb ember a Házban, ha ő is ki nem bukott volna. Igaza van a Budapesti Hirlapnak: a parlamentarizmus csakugyan elcsenevészedett.

* Kedves Emma, maga nem aktuális; azóta már beszélt is, szebben mint valaha. Szerk.

Nem merem átolvasni ezt a levelemet; félek, hogy csupa veszekedés van benne. De van is rá okom; itt van piros pünkösöd napja, s én még mindig itthon vagyok. Mérgemben lángnyelveket öltögetek mindenfelé s a ruháimat szeretném kidobni az ablakon. De nem érdemes, mert úgy sincs már itthon senki, aki méltányolná a szépségűket. Árván, elhagyottan s világfájdalmasan maradok a maga elkeseredett barátnője

Emma.

Az erkölcstelen.

— Elbeszélés. —

Írta: E. A. BUTTI.

(Folytatás.)

Ez és hasonló kérdéseken ezerszer töprenkedett már Paolo, de soha sem birt kielégítő magyarázatot találni. Mert unokabátyja testvéri bizalmassággal elárulta előtte, hogy Fulvia szenvedélyes, szerelmes és olthatatlanul lobogó vérű nő. Vagy hazudott Diego, a szerelmes férfi rut hiúságával? Nem. Paolo jól tudta, hogy Diego nem volt hiu, és tiszta őszinteség lakozott benne, mint minden egyszerű és kevés tehetségű emberben. Hát csak ép ő vele, egymagával szemben ily zárkózott Fulvia, mint egy szűz, akit nem szabad érinteni? Miért?

Haj, sokszor jelent meg gondolatában a nem akart, a rettegett, a szörnyű válasz, mint egy sötét jelentés: »Fulvia szeret, de irtózik tőlem. Gyanít vagy talán tud *mindent!*« Ezt a választ azonban mindig megvetéssel utasította vissza, mert képtelennek, hitványinak, ostobának ítélte.

Most is hirtelen elnyomta, most, mikor oly magától, természetesen és logikásan merült föl elméjében. — A válasz azonban csak ott maradt valójának mélyén, éberen, türelmetlenül, fenyegetően, várva a közel döntő órát, hogy újra feltámadjon.

E gyötrelmes gondolatok közepett háladt végig Paolo az egész via Tarinan és kiért a piazza del Duomo. Az utca torkolatánál megállt egy pillanatra nézni a kocsik, omnibuszok, lóvasutak tarka sürgölődésében nyüzsgő embereket, a városi élet szinte kinos mozgalmát, mely összesűrűsödik az ilyen központokon; aztán eszébe jutottak mindennapos szokásai, lassankint, észrevétlenül visszanyerte előkelő, gunyos hidegségét és gyors léptekkel indult a Partici Settentrionali felé, remélve, hogy találkozni fog valami barátjával, vagy rendes nyelvén szólva, valami »unalmas fráterrel.«

Még ki sem ért a Galleriából, már megtalálta a mit keresett: karonfogta Mariani commendatoret, ki szemközt jött vele és erőszakkal vonzolta a corso Vittorio Emanuele felé.

— Szeretném tudni, miért feketébb a hajad napról napra, mondta neki és nagyot nevetett.

Mariani lassan szokott járni, nehezen titkolt éveinek terhét czipelvén; poczakos ember volt, szuszogott, mint a fujtató és most lépést kellett tartania a fürgelábu Ermolival.

— Lassan! kiáltotta fiatal barátjának. Nincsenek többé kengyelfutók. Haza kell mennem.

— Szedd a lábad, vén teknős béka. Sietős az utam. Meg akarlak kínálni egy pohár ürmössel a korcsmában, és remélem nem utasítasz vissza; hamar kell ebédelnem, ha idején akarok érkezni az esküvőmre.

— Igaz, ma van az esküvőd! Valóban megfeledeztem róla, kiáltott csodálkozva a commendatore és megkettőzte lépteit. Ez esetben nem akarom még én is szaporítani a bajodat, megyek veled.

Elérkeztek az *American Barhez* és ott találták Serbellit, Levit, meg Giorgio Alboet, ki ép ma reggel érkezett haza viszontagságos keleti útjából.

Ermoli mindenkit megkínált itallal, egy darabig mindenféle közöryös dolgokról fecsegett barátaival, Alboet uti impressziói felől faggatta, aztán úgy tett, mintha kimenne egy kicsit nézni a délutáni elegáns sétálókat és senkitől sem bucsuzva el, átment a Corson; hogy haza térjen.

Mikor belépett szobájába, ebbe a megszokott fénybe, hol nyomorúságának hirtelen gazdagságra fordulása után másfél éve ringatódzott a boldogság nyájás álmában, most leghőbb vágyának teljesülése előtt egynehány órával, megint azokba a reggeli vidám gondolatokba merült, melynek folyamát a nap eseményei félbeszakították.

Megkérdezte inasától, felkészített-e mindent az utra; majd átöltözött utazó ruhába, meghozatta az esti lapokat, aztán kényelmesen elhelyezkedett egy zsöllyeszékbe s olvasni kezdett.

Elméje azonban repült és nem engedte, hogy figyelme az olvasmányra irányzódjék. Szeme pillantása futott a *Temps* vezércikkének sorain: de az optikai érzés tüstént átváltozott képzetté és az emlékezés nem társult képzetek összefüggés nélkül következtek egymásra és tűnedezték, mint világító cseppek hullása, mely a sötétséget nem deríti föl.

»Mit is olvastam?« töprenkedett Paolo, mikor az első bekezdés végére ért. »Tudom is én. Nem emlékszem e nyomtatott hasáb egy szavára sem. Látszik, milyen nagyon érdekes lehet, hogy ilyen mély benyomást tesz. Különben nem tudom, mi vonzót is találhatnék ez újságokban és azt sem tudom, miért kezdtem olvasni?« Térdére ejtette a *Tempst* és egészen átengedte magát a lelki exaltációjának, a kedves gondolatok és érzelmek e sejtelmes zenéjének, mely egyszerre hangzani kezdett elméjében. E szimfóniának két ölelkező, de igen különböző motivuma volt; az egyik energikus és festő erejű, kezdetben hatalmas, mint egy allegro vivace, mely vig, hullámzó ritmussal repül a zenekaron végig; ez a diadal öröme volt; a másik motívum édesen, dalosan, lassan lebegett a szilaj allegro fölött; eleinte halk volt, és mintha messzi lett volna, de aztán közeledett, nőtt erőben, és míg az első motívum gyöngült, elhalt, ez uralkodni kezdett, kiterjedt az egész zenekarra, fönsegesen, győzedelmesen és örömmel: ez volt a szerelem. Paolo az indulatok ez édes változásai közepett, teljesen megfeledkezett a valóságról. Soká ült ott mocczanás nélkül, szeme üresen, szinte vakon meredt a levegőbe, szunnyadó érzékei mély álomba merültek, csak képzelme szállongott, az ábrándok szabad világában, tul a valószínűségen és a lehetőségen, ezen a két roppant falon, mely között mohón küzd minden emberi cselekvés.

A szobában egyhanguan ketyegő óra feliasztotta ütésével: öt óra volt. Hirtelen felugrott és ebédelni ment.

A Cova-vendéglőben egynehány öreg ur, ki ilyenkor a szokott étvágygerjesztőt iddogálta, a Crispi-kormány váratlan bukásáról beszélt, mások egy híresnek ígérkező tánczosnő sikereit emlegették. Ermoli maga ült le egy külön asztalkához, és megparancsolta a legénynek, hogy gyorsan szolgáljon. A cukros bolt felől csakhamar bejött Maddaloni ügyvéd, násznagya, komoly fekete ruhába öltözött, magas, deresedő szakállu uri ember, és odament hozzá. Paolo mosolyogva állt föl; tisztelettel üdvözölte.

— Vártalak! mondta neki és székkal kínálta meg.

— Meghiszem azt, válaszolt az érkező és intett a kezével, hogy nem ül le. Tehát hét órakor?

— Igenis, pont hétkor.

— Jól van, ott leszek a városházán.

— Hogyan, hát nem jössz velem Fulviához?

— Nem mehetek. Hat órakor elmulaszthatatlan érkezésem lesz valakivel. Majd aztán látjuk egymást egy óra múlva.

— Helyes. A viszontlátásig.

Maddaloni távozott és köszöntés gyanánt alig bicccentette meg a fejét.

IV.

Ermoli fizetett és bérkocsit hozatott a piazza della Scalaról. Csakhamar menyasszonyának háza felé robogott, ahonnan egynehány legközelebbi rokonnal (Paolo követelte, hogy a szertartás ne legyen nyilvános) a városházára fognak menni.

Fulvia szívesen, vidáman fogadta Paolot. Mihelyt meghallotta hangját az előszobában, kaczagva futott a küszöbig, megfogta mind a két kezét és elvezette a kerevethez, melyen egy még mindig csinos, élénk urnő, egyik unokatestvére ült.

— Marchesa! szólt Paolo és könnyedén meghajlotta magát.

— Kedves rokon, ezentúl hagyja el azt az unalmas címet és hívjon egyszerűen csak Giovannának, csi-csergett a kis Argentíné.

— Ahogy parancsolja! szólt Ermoli és gavallérosan megcsókolta a felé nyújtott kesztyűs kezét.

Aztán Fulviához fordult:

— Hát a herczeg?

— A herczeg?... Mit tudom én? Még nincs itt, de majd eljön. Hiszen tudod, hogy mindig a kitűzött idő után szokott érkezni.

— Szép kis szokás! dörmögte Paolo.

— Már ő csak ilyen!

A grófné egyszerű, de igen elegáns utazó ruhába volt öltözve és nem viselt semmi ékszert. Sápadtabbnak látszott a szokottnál. Szeme úgy csillogott, mintha sirt volna.

— Hát Maddaloni ügyvéd, akit magaddal kellett volna hoznod? kérdezte aztán.

— Egyenest a városházára megy.

Most csengettyűszó jelentette Alavo herczeg érkezését.

Ez az egész se hideg, se meleg jelenet, boldogságának ez alkalmatlan nézői meg a hátralevő hivatalos szertartás, mind elkedvetlenítették Ermolit. Irtózott a konvencionális formáságoktól, pedig tudta, hogy nincs menekvés előttük. Ha holnapra halaszthatta volna, amit hónapok óta oly mohón várt, bizony megtette volna. Egyszerre szomorú és hallgatag lett; leült egy kis zsöllye-székbe, messze a hölgyektől, meg a herczegtől és egy fényképes albumot kezdett forgatni.

Mindjárt az első lapok egyikén szemébe ötlött Diego Rebeschinek, az ő áldozatának arcsképe. Beteges kíváncsisággal, hosszan nézte. Tekintetében nem volt semmi fájdalmas, semmi félelmes. Csak azzal a kimagyarázhatatlan vágygyal meredt a fotografiára, hogy elméjében rekonstruálja azt az alakot. És a világos fénykép, mely visszatükrözte Diego figyelő, sápadt arcát, kitűnően szolgált erre a célra. Ermoli elevenen, beszédesen látta őt e képen és e mély illuzió révén az emlékezések dagálya lassan, hömpölyögve árasztotta el a mult tragikumától sohasem biztos lelkét. Eszébe jutott minden. Mikor a nagybeteg Rebeschi azzal hálálta meg hű testvéri ápolását, hogy megmutatta neki végrendeletét, melyben öröksének teszi meg. Aztán Diego lábbadozása, örült szerelme Fulvia iránt, a sötét, néma féltékenység, kegyetlen gyűlölsége unokabátyja iránt, és vétkes félelme, hogy ime minden elvész, amit úgy remélt. Eszébe jutott, mikor a meggyógyult, boldog Rebeschi idilli utra indult Svájcba a fiatal özvegygyel, aki után ő hiába sóvárgott hosszú

éveken át; aztán a szerelmesek visszatérte, meg az a véletlen, midőn megtudta, hogy a régi végrendelet még mindig megvan. Aztán a gondolat, a kétségbeesett harcz saját érzékenységevel meg az erkölcs régi tilalmával, hogy ereje legyen cselekedni, aztán... a tett (vagy tett volt az?) a bűn, s most a bátor és győzedelmes büntetlenség.

Egyetlen egy pillanat elég volt pokoli tervének végrehajtására. Mintha csak a végzet is összeesküdött volna vele, hogy eltegye láb alól ezt az embert. Mikor a magányos miranói magaslaton látta, hogy Diego a mélység szélére lép, ingadozik és belezuhan az iszap-vulkán tölcserébe, legott elgondolta, hogy egy felsőbb akarat jöhetett az ő tétovázó akaratának segítségére. Hidegen hagyta veszni azt az embert; süket és érzéketlen volt, nem hallotta a haldokló kétségbeesett sikoltását, nem látta segítségért rimázkodó szörnyű mozdulatait.

És most, a nagy cél eléérése előtt egy órával, az az arczkép felidézett Paolo emlékezetében minden részletet. — Ott volt az emiliei halmok hullámos láncza, a perzselő napban: szintelen kopár földdomborodások, sehol egy fa, csak tuskés cserjék imitt-amott. Ott az iszapvulkán fakó tölcseré, melyben nem nő egy szál fű sem; és benne a háborgó nedves dombok, ezek a fakadékok, melyekből sűrű hamulé pöfög kifelé. A lángoló ég alatt vándorló madarak repültek nagysietve, rikácsolva hívták elmaradt társaikat, igyekeztek pihenés nélkül menekülni erről a kietlen vidékről. És ott volt Paolo szeme előtt az a rettenetes sár-alak, mely Diego esése után még kétszer emelkedett ki az iszapból; egyik kezét könyörögve emelte föl, a másikkal belekapaszkodott a mélység nyálkás szélébe, mely szétmállott, levált az érintéstől.

Mindezeket a szörnyű dolgokat élesen látta most, mintegy álomban, első áldozatának szomorú képe előtt; és látta (ez még szörnyűbb volt!) a Gianni Vesta Diego együgyű vadászpajtásának széles, vörös, ijedt ábrázatát, azét az emberét, akit ő cinikusan vádolni engedett s akit az emberek igazságszolgáltatása bűnösnek talált és elítélt, — látta az igazságtalan és méltóságos ítélethirdetés percében.

»Ártatlan vagyok«, rebegte a vádlott lesütött szemmel és támoilyogva ment ki az érzéketlen csendőrök között, a börtön kétségbeesett magányossága felé.

— Mi bajod? — kérdezte Fulvia szerető hangon, oda lépve mellé.

Paolo összerázkódott és az asztalra lökte az albumot.

— Semmi, felelte szárazon.

— De mintha szomorú volnál.

— Hogyne volnék? duzzogott Ermoli.

Az asszony nem értette.

— Azért haragszol talán reám, hogy ma megszöktem előled? De ládd, illetlenkedtél s azt hittem, hogy még korán van egy kicsit.

Fulvia e szavakat annyi bájjal és hangjának oly édes remegésével mondta, hogy Paolo mélyen meghatódott.

— Oh, én nem haragszom reád, rebegte és szerelmesen nézett rá.

A szép asszony mosolyogva tért vissza a kis társasághoz. Ez a kedves, rövid beszélgetés fel tudta vidítani Ermoli elsötétült lelkét. Fulvia szava, mint mindig, most is kimondhatatlan átfomláló erejű szerelmes érzést keltett benne; bánatosan kísérté pillantásával és szívében, mikor ránézett, valami különös gyönyörűség volt.

— Gyerekek, kiáltott a herceg az ő apai hangján, jó lesz felkerekedni!

— Igaz! Háromnegyed hat már elmúlt, mondta Argentíné, parányi kis órájára tekintve.

— Akkor hát menjünk, szólt Fulvia és hiába akarta elnyomni mély sóhajtását.

Paolo némán állott fel. Fölsegítette Argentínére a drága, pompás köpenyeget. És elsőnek ment ki a tereméből.

A kapu előtt két zárt kocsí várakozott. Az Ateni grófné és az Alavo hercege.

— Négyen vagyunk két kocsihoz, szólt a herceg, rendezkednünk kell.

— Természetesen. A herceg menjen Fulviával, kiáltott Paolo, a marchesa meg én együtt megyünk.

Mikor Ermoli maga volt Argentínével, ez sietett neki az egynehány évet örömet letagadó menyecske éles, mesterkélt hangján ezt mondani:

— Maga nagyon makacs, ugylátszik, sehogyan sem akar a keresztneve men szólítani.

— Igaz, de bocsásson meg. Megvallom, egy kicsit zavart vagyok.

Argentíné meglepetve pillantott rá. Nem bírta megérteni Paolo Ermoli zavarát. De nem akart neki többet alkalmatlankodni és bölcsen hallgatott. A vőlegény sem beszélt. A menyecske azonban nem volt szokva a némasághoz, hát beszélgetni kezdett könnyedén egyik tárgyról a másikra ugorva, a szalonbeli társalgásban jártas hölgyek szaporaságával és kedvességével. Még akkor is csevegett, mikor a kocsí megállt a piazza San Fedelen a palazzo Marino kapujánál.

Serbelli és Maddaloni, akik már üdvözölték Fulviát, meg a herceg, eléjük jöttek és Serbelli karját ajánlotta a marchesának, hogy fölvezesse a váróházára. A társaság beszélgetve lépett a lépcsőházba. Kívül megállt egynehány köznépbeli és kíváncsian nézte ezt a szokatlan órában és minden pompa nélkül érkező szokatlan nászmenetet. Pillantásuk hiába kereste a menyasszony fehér ruháját.

Paolo, hogy meneküljenek e paraszt kíváncsiság elől, besietett a szertartások termébe.

A tisztviselő már ott várt és üdvözölte barátját, Alevo herceget, aztán Maddalonit, ki községi tanácsos volt. Ezután mindjárt elkezdődött a szertartás. Bánatos csendben. A tisztviselő orrhangja, mikor a törvénykönyv paragrafusait olvasta, szomorúan, egyformán kongott és komor, hosszú ekhót vert föl a bolthajtás alatt. Paolo mintha unatkozott volna. Fulvia el volt érzékenyedve. A döntő kérdésre, hogy akarnak-e egymáséi lenni, Ermoli oly hirtelen mondta az igent, mintha valami alkalmatlankodót szeretne mielőbb lerázni a nyakáról. A menyasszony, mielőtt felelt, mintha nem tudta volna egy pillanatra: hányadán van. Aztán gyorsan és erősen ejtette ki azt az egy szót. Az ekhó hosszan zúgta vissza. Mikor pedig aláírta a jegyzőkönyvet, keze úgy reszketett, mint délelőtt, Paolo társaságában.

Kimentek és a lépcsőházban kezdődött a szerencsekívánás. A fiatal asszony látszólag vidáman hálálkodott, nyájasan szorított kezét a férfakkal, kik közönséges bókokat mondtak. Aztán megölelte, megcsókolta a marchesát, aki alkalmasint valami olyan merész dolgot sugott a fülébe, ami meg is nevetethette és el is pirithatta.

Paolo és Fulvia végre beszálltak az ő kocsijukba. Áthaladván a kíváncsiak immár felszaporodott két sora között. A sokaság mormogva bámulta a fiatal asszony fönséges megjelenését. Aztán még egyszer búcsút intettek a kocsi ablakából és kihajtottak a vasúthoz.

Az egyedüllet az imádott nővel, a kék fényes reménye és talán az a tudat is, hogy tul esett a kellemetlen ceremónián: felvidította Paolot. Szerelmesen ragadta meg Fulvia kezét és ajkához emelte. De érezte, hogy a kéz megint oly idegesen reszket, mint az imént, mikor meg tudta magyarázni a felindulás okát.

— Miért reszketesz így, Fulvia? kérdezte.

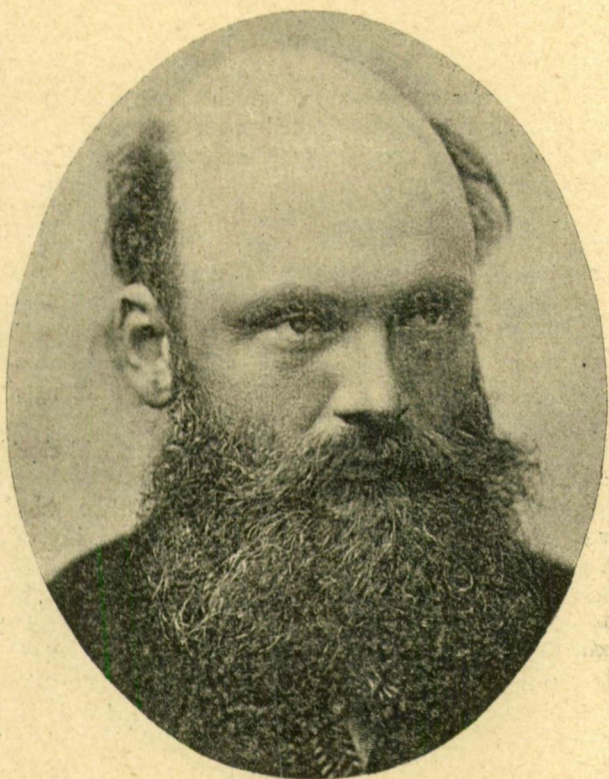
(Folytatjuk.)

Magyar festők Párizsban.

I.

Mednyánszky.

A Champs Elysées-n a nagy kiállítás május elején nyílik meg; ugyanekkor nyílt meg az idén, a Georges Petit-féle galeriában, két magyaré. Az ember azt hihette volna, észre se fogják venni honfitársainkat; mindnyájunk öröme nem úgy történt. A látogatókból is, az elismerésből is jutott nekik elég; s Párizsban fölfedezték, hogy a magyar piktura nem áll pusztán a Munkácsy nevéből. A kicsi kiállítás a lehető legrosszabb időben apellált a nyilvánosságra, s valami nagy reklámmal nem igen dolgozott;

Mednyánszky.

hanem azért a kritika megtalálta őket, s nem tagadta le, hogy Mednyánszky egyenrangú a legjobb francziákkal.

Voltaképpen a Mednyánszky kiállítása ez; Somssichnak csak a Mednyánszky barátsága juttatott helyet ebben a jóhírű csarnokban. De ne tessék kicsinyelni Somssichot se; akit a legjobbak karon fogva vezetnek be előkelő helyekre, az mindig valaki.

Mednyánszkyt, a piktort, itthon bajos volna fölfedezni; nincs olyan művelt magyar ember, aki ne látta volna az ő tájképeit. De Mednyánszky, az ember, itthon se nagyon ismerős; nagy társaságba régóta nem jár, művész-társai közt is ritkán fordul meg. Egy bagolyvárban lakik, félig a fellegek közt; ősi fészkeben, mely ma már inkább vityilló, mint kastély. E regényes romok közt, ahol sok a hangulat s kevés a jó szék, Mednyánszky valóságos Robinson-életet él. A jó barátjaival is csak olykor-olykor jön össze; rendes társasága: a felhők, a szél s az erdő sűrűje.

Nem tudom, hogy képzelik önök ezt a minden ízében művész-embert, aki véletlenül báró. De azt hiszem, ha két-három képét látták, nem képzelik kétfelé fésült hajjal, olyanak, mint a milyen például Margitay Tihamér. Emlékeznek a havas paysage-aira? Ez az ember ismeri a Természet legtitkosabb szépségeit; a leggyönyörűbb Teremtés választott szeretője ő. Ez az ember nem fog módi szerint öltözködni, ha véletlenül bárónak született is.

S talán nem fogja önöket meglepni, ha egyszer megpillantják valamelyik józsef-köruti kávéházban — hová Roskovics Náczi jár — hosszú, már nem egészen új, szalon-kabátban, talpig feketében, legyen május avagy december hó. Ellenben észre fogják venni, mily érdekes az a tar fő, mily karakterisztikus az a hatalmas, különös alkotásu koponya. A Repin képén láttak önök ilyen fejeket.

Ha egy báró, télen-nyáron, ugyanabban az ócska szalon-kabátban jár, igen kevés emberrel érintkezik, s a bálók évadján egy elhagyott bagolyvárban lakik, arra könnyen rámondják, hogy: cinikus és embergyűlölő. Ez a következtetés talán sohase volt oly igazságtalan, mint Mednyánszkyval szemben. Inkább mondanám embergyűlölőnek Tolsztojt, a szeretet és a könyörület apostolát és a cinizmus!... ó, mily távol esik ez a Mednyánszky lelkétől! Nem olvashatja e sorokat, tehát nem fog haragudni érte, ha ez a hatalmas termetű nagy legény egyike a leggyöngédebb lelkeknek, akik valaha a földön éltek s akik csak félig élnek a földön. Egyike azoknak, akik csupa érzékenységből és szubtilitásból vannak alkotva s akiknek az élete oly étherikus szenzációkból áll, a melyeket a közönséges ember meg se tud érteni.

A barátai, többek közt a szegény Justh Zsigmond, elmondták, a mit kiérezni misztikus hangulatu képeiből is, hogy benne a művész egy rendkívül érdekes gondolkozóval olvad össze; de nem mondták el, hogy ez a filozóf egy kemény akaratú s nagy szívű minta-ember. Hogy micsoda tökéletes művész s a tájkép-festésnek mily nagy poétája, az ismeretes. Az ő párisi sikere mindnyájunk igaz dicsősége; jubilálhat rajta minden magyar ember.

II.

Somssich.

A nagy fa árnyékában pihenni jó; Mednyánszkyval karonfogva lépni be a hírnév kapuján: bizonyára szerencse; de azért Somssich szereplése Mednyánszky mellett hálásnak éppen nem mondható. A mester mellett bajos észrevenni a noviciust. Mert Somssich még csak kezdő. Rendkívüli talentumu kezdő, aki egykor még sokat fog beszéltetni magáról; de végre is, aki mindössze három éve pingál, okvetetlenül a rövidebbet huzza egy Mednyánszky mellett.

De azért Somssichnak is teljes volt a sikere. Nemcsak észrevették; méltányolták is. Meglátták, nemcsak a mit már most produkált, hanem a rendkívüli tehetségét is. S megjósolták róla, hogy ha ma még többet ígér, mint amennyit ad, talentuma nem sokáig fogja várakoztatni a világot.

Vagy huszonöt képet állított ki s ezt a huszonöt képet két esztendő alatt pingálta össze. Mintha tegnap lett volna, mikor első kísérletével megjelent a tárlatunkon. Látni való, nem hiányzik belőle se az alkotó kedv, se a kitartás.

Pedig az utóbbit a legjobb barátjai se sejtették benne. Ha Mednyánszky a legkevesbbé báró minden báró között, Somssichon már tíz lépésről meglátni a gróft. S úgy indult, mint a kiből főispán lesz, ha akarja, ha nem.

Csak az volt benne a hiba, hogy nagyon vonzódott az író- és művész-társaságokhoz s rajongott a szép szönyegekért. Egyébként: pompásan öltözködött, szeretett táncolni s nagyon kaczerkódott a belügyminiszteriummal. Szóval: hibátlan grófnak tartottuk, de megcsatlakoztunk benne. Kiderült, hogy bizony mindenk előtt művész ő, még pedig a javából.

Első fellépése Bohémiában az volt, hogy mint 18–20 éves fiú, gyakran megjelent a Justh Zsiga kis szalonjában; parolázott a festőkkel, a mélyebb filozofálásokat többnyire át-aludta s ha felébredt, karrikaturákat rajzolt a társaságról. De itt még csak negyedik rend volt; kis gróf, semmi egyéb.

Utóbb, kezdte elhanyagolni a közigazgatást s állandó látogatója lett az író- és művész-társaságoknak. Kiderült róla, hogy sokkal többet olvasott és tud, mint amennyit egy főispánnak meg lehet bocsátani, hogy rendkívül eszes s hogy kitűnő az ízlése, hogy az írás és a művészet finomságai, szubtilitásai iránt aggasztó érzéke

van s hogy karrierozó tehetsége szinte ijesztő.

Ugylátszik, jól esett neki, hogy rajzoló talentumát mindenki méltányolja s egyre nagyobb passzióval rajzolgatott. Ekkor már sok karrikaturája jelent meg a *Bolond Istókban*; s ebből az időből való az a karrikaturája is, amelyet itt közlünk s mely Herczeg Ferenczet és Ambrus Zoltánt ábrázolja.

Aztán komolyan neki látott a tanulásnak s a karrikaturák után paysage-ok következtek. Egy szép napon föl-kerekedett s elutazott Münchenbe. Barátai azt hitték, hogy: majd vissza fog jönni. De nem jött vissza s hogy mily szorgalommal tanult ott, annak jelét adta már azzal a kis tájképpel is, amelyet a harmadévi tárlatra küldött.

Párisi sikere immár kétségtelenné teszi, hogy: egy főispánnal kevesebb s egy művésszel több. Ne bánkodjunk ezen fölöttébb; főispán-anyagunk van szépen, ellenben azok a művészeink, akik Párisban is ki tud-

ják küzdeni a finnyások elismerését, nincsenek fölös számmal.

Harmadiknak azonban itt van még Rippl-Rónai, aki szintén most rendezett kiállítást a java munkáiból s akit a párisiak hamarabb megszerettek, mint az itthon valók. Róla Szalay Fruzina szól *A Hét* olvasóihoz.

Bojtorján.

III.

Rippl-Rónai.

Épen a whist-kártyákat szedem fel... A szomszéd szobában nyílik az ajtó. Ismerős hang beszél, ismerős régi hang! Hol is hallottam utolszor? A távol gyermek-korból csendül-e vissza, mikor a szőlőben, a nagy gesztenyefa alatt hintáztam? — Óh mennyi kakukfű, meg harmat, meg vadvirág! — Vagy az első estélyen, az első fehér-kék báli ruhában! Oh mennyi kedv, meg kaczagás, meg fiatalság! — Vagy a dijoni pályaudvarban a Mar-seillaise zugása közül ütötte meg fülemet, vagy a Hôtel Moderne virágos corridorján?

Valaki belép. Rögtön ráismerek. A méltóságos, komoly whist-kártyák megbotránkoznak, amiért oly sebesen egy csomóban kell az asztalra repülniök.

Künn megemeli szárnyát az őszi szél, pár nagy, nedves, sárga levél suhan el az ablak előtt s a novemberi este kora félhomálya kezd beszűrődni. A villany hangtalan kigyullad, fényénél világosan látom a mi festőnket. Bizony ez már nem a kis Rippl, ki az én nagy kétségbeesésemre megette tejszínes kavémat, nem is az a vig fiú, ki oly pompásan járta a csárdást! Gondolkodó homloka nagyon komolylyá lett azóta s a szemében valami elzárkózott, elmélyedett tekintet van; mintha távoli hangokra figyelne s valamit nézne, mit más nem lát.

Mohó, össze-vissza kérdésekkel halmozzuk el, amolyan intim interview ez! Kik az ismerősei? mik az impressiói? s a képei, beszéljen a képeiről!

És egymásután látjuk elvonulni azokat a hosszútagu, bizárr, sovány lányokat, a »Fleur de Chlorose«-t arczán zöldes reflexel, édes alvó bébéket s végül egy hóborított, szegény temetőt... »Ugy suhant el mellettem — mondja ő — alkonyat volt, a coupée ablakából néztem, az erdő mély lila árnyban, előbb hó eshetett, mert a föld érintetlen, fehér, de kivált a kis házak sötét teteje, meg egy szalmakazal. Ez a szalmakazal az egyetlen, sárga precis szín, más minden szürke és fehér. A levegőbe, melyben érzik már a hó, száraz; sovány karokat látok meredezni: száraz, kopár akácok, alattok sűrűn, vigasztalan egyformaságban egyszerű, sötét fakeresztek...«

Majd egy tekintetet vetünk az ő otthonába, kíváncsi, kissé irigy tekintetet. Szabadágtól, szellemtől aranyos bohém háztartás! Hárman laknak együtt: Rippl-Rónai, egy franczia s egy skót. A fészke e három bohémiennek elég nagy; hét szoba Neullyben, egy ódon vadászkastélyban. Tulajdonképeni atelier-ök nincs, mindhárman együtt festenek nagy világos teremben, melynek a fala olyan, mintha nap sütné. Következik az ebédlő. A butor kevés benne, semmi vásári munka, mindössze egy pár remek darab, mit utazásaikból hoztak magukkal.

Látom az ebédlőt s az egész bohém interieurt, csakugyan látom, mert Rippl-Rónai keze beszéd közben hirtelen vonással odaveti elélem egy odatévedt papírra: »Ez itt az én szobám. Valamelyik antiquáriusnál találtam ezt az empire dormeuset, — szeretem az empire styl puha gömbölyű vonalait, — ez a gömbölyű empire asztalka, rajta mázas vázában sok virág. Itt a skót szobája, neki nagyon szép dolgai vannak; a nagy tölgyfaágyat Németországból hozta, az alacsony empire szekrényt nem

INNEN-ONNAN.

tudom hol szerezte, nagyon régi, a fiókját nehéz kihuzni s így félig nyitva tartjuk. Rajt áll az édes anyja — meg az én arczképem, meg kicsi vázában egy-egy szál rózsaszín vagy fehér virág. A James ágya felett kereszt és Szűz Mária-kép. Egyszer nagyon beteg volt, azt hittük vége, nagyon szenvedhetett, mert a szeme megnedvesedett a kintől, folyton az én kezemet fogta s e képet nézte hosszan-hosszan...»

Rippl-Ronai nagyon szeretheti ezt a Jamest, hangja felmelegsik, ha róla beszél s neve minduntalan ajkára jön; együtt dolgoznak, együtt gondolkodnak, együtt mulatnak, együtt utaznak s egyszerre illusztráltak két könyvet: a »Les Tombes« és a »Les vierges« bizarr könyvek; nem alakokat, nem tárgyakat rajzoltak bele: rajzuk egy-egy távolból sejtett árny, egy mozdulat, egy impressió! Valódi

Rippl-Rónai.

írtózat lehet Rippl-Ronaiban minden banalitás, minden megszokott hétköznapi iránt. Tagja ő is ama mozgalomnak, mely oda törekszik, hogy már a butorzatra is rálehelje a poezist s lehetővé tegye exquise lényeknek az exquise otthont. Azok a remek magyar-öltéses himzések, melyeket Rippl-Ronai saját rajzai után készített, pótolni fogják tán az új művészi berendezésnél a gobelinet. És még egy más céljuk is van: a XIX. század csak utánoz, saját stíljé nincsen. Ők a haldokló század stíljét keresik és egy napon majd reá is találhatnak. Miért ne? Hisz ez új emberek tudtak maguknak egy új világot találni.

Elöttem fekszik a »Revue Blanche« káprázó szemmel, ijedten bámulok bele! Soha nem használt szavak, ideges színek, sejtelmes ismeretlen érzések világa ez! A »Revue Blanche« írói, költői, festői — betegek. Szemeik túlfinomodva az este ködében, az éj mélységében látományokat látnak, füleik suttogást hallanak, nekik a csend beszél s ajkuk minderre szavakat talál — névtelen nyelven! Betegek; de, — mondja Rippl-Ronai — többet ér betegnek lenni!

Szalay Fruzina.

»A legnagyobb nagypéntek most kedden volt Magyarországon. Kétezerrel több harang ment el Rómába (via Fiume-Ancona) szolgálati szabadjeggyel és nincsen föltámadás, mely visszahozza őket. Elmentek a nagy állomások komoly, mélyszavu, mázsás harangjai — olyan ünnepi ekhót vertek a csarnokok iveri alatt — elmentek a kis falusi csengetyük — olyan kedves volt szapora nyelvelésük a nyári kék éjszakákon. — Nem mondjuk többé az ő zsoltáros nyelvükön: »Excito lentos!« Mert nincsenek többé lassuk, akiket serkenteni kell. Sietünk, szaladunk, rohanunk mind; az időt már nem óra tagolja szakokra, hanem a bennünk élő haszonérzék tartja számon, reális értéke szerint. A jámbor régieknek még szépen szóló kakuk, élestorku strassburgi kakas, hollandiai harangjáték és mindenféle csengés-bongás kellett, hogy észrevegyék az idő repülését. Mi, akik vele szállunk a szálló idővel, nem kívánjuk, hogy hangja is legyen. Minek is az a zengő ércz, pengő czimbalom, mikor úgyis mindig tudjuk: hányat ütött az óra? Anakronizmus!... És én mégis szomorú szívvel válok meg ezektől a régi vasuti harangoktól. Mert velök eltűnt az utazás legutolsó izgalma, ez a kedves téma, ez a jóleső láz, melyet valamikor a postillon kürtje sugallt belénk, azt harsogva, hogy »most menni kell!« Ez még mind azoknak a régi embereknek szólt, akik a saját hintójokon utazták végig Európát és nehezen tudták megszokni, hogy vannak bolond demokrata alkalmatosságok, amelyek nem vártak az ő kedvükért, hanem indulnak, mikor ütött az óra. Az én öreg szívem mindig megdobbant az első csöngetésre, vert a másodikra, a harmadikra pedig felszökött egész a torkomig... És boldog voltam, hogy ime ide vagyok becsukva a szűk kis kupéba, nem késtem el és egy keserves nagy döczenés után most mindjárt haladunk, szédítő, negyven kilométer gyorsasággal! Hát azok a hirtelen bekapott ebédek, a vidéki kis állomásokon, mikor a pecsenyénél közbeszólt az első csöngetés! Haj, milyen jól esett az a legyűrt utolsó falat! Mert már félig tilos volt. Boldog, régi együgyű jámborságom utolsó hirmondója volt a vasuti harang okozta polgári rémület. Ezek a zajtalanul repülő palotakocsik, melyekben úgy ebédelek, mint egy kanonok és úgy alszom, mint egy közigazgatási bíró, tiszteletes nagy dolgok ezek az én szememben, aki még delizsánczon jártam be Magyarországot és fanyerges török lovon a Balkánt, de mégis azt mondom, akkor volt jobb dolgom, mikor a miskolci állomás harangja felriasztott az asztal mellől: »czálen!« Juniusi langyos, csillagos éjszakákon álomban hallottam lágyszavu kis csengetyük szavát, melyre szunyókálva felelt valahol messze a náthás »mehett!«

* * *

△ **Obstrukció.** Kedden történt, hogy a képviselőháznak két érdekes vendége volt. Az egyik fönt ült a karzaton és nemzeti párti képviselők udvaroltak neki, a másikat lent Olay Lajos prezentálta az elképedt elnöknek. Az elnök elképedt, de a karzati vendég mosolyogva üdvözölte: Jól ismerem Bécsből, a névszerinti szavazás, ezzel csinálják az obstrukciót. »Csak türelem, biztatták az udvarlói, ez csak névszerinti szavazás, de az obstrukció nálunk más.« — És pénteken a karzati érdekes vendég ismét megjelent, kikönyökölt a párkányon s bizony, kipirulva a lámpaláztól, leste a nap nagy szónokát, az ő kedves urát, Apponyi Albertet. Mikor szólásra emelkedett, hosszantartó taps üdvözölte — nem ugyan a szónokot, hanem a feleségét. Mert ez az ováció a képviselőház nászajándéka volt, egyike a leggyöngédebb s leglovagiasabb ötleteknek, mik valaha a magyar parlamentben megfogamzottak. És Apponyi beszélt, a legszebb hangján s a szóközi poézis szárnyaló fantáziájával és beszéde színével vetekedett a tartalma. Ő sem a Háznak beszélt, hanem a karzati vendégnek, azzal a him lel-

kességgel, melylyel a középkori tornán a lovagok viaskodtak, mikor a hölgyük szemét magukon érezték. Ezuttal csakugyan úgy beszélt, mint még soha és a taps és éljen, mely beszéde végén fölharogott, már nem a feleségének, hanem neki szólt. A karzati vendég reszkette az örömtől és büszkeségtől, fogadta az udvarlók gratulációit: »Ez aztán parlament«, szólt. — »Nem, méltóságos asszonyom, felelték neki, ez egy magyar obstrukció.«

* * *

⊙ **A tüntetésről** a kormánypárti lapok igen elitélően nyilatkoznak. Szerintök a tüntetésnek *nem volt politikai súlya*, mert politikailag kiskoru s társadalmi állásra jelentéktelen emberek rendezték. És valóban mennyivel impozánsabb, mennyivel nagyobbserű lett volna a tüntetés, ha példának okáért a következőképpen folyik le:

Az első felvonásban, midőn Othello fogsora s ennek nyomában Krastel ur megjelenik a színen, a karzati zártszékek egyikéről hirtelen fölemelkedik *Vaszary Kolos*, s ezzel a fölkiáltással: »Csukjanak be, de nem állhatom a német szót!« — jelt ad az általános tüntetésre. A következő pillanatban *Fabiny Teofil* és *Rakovszky István* négy krajczárosok záporát röpitik a színpadra, *Szilágyi Dezső* és *Csáky Albin* pedig a »Jaj be hundsöttisch a germán!« — kezdetű gúnydalt kezdik énekelni. Alig, hogy e pajkos csinytevőket elvezetik, *Pallavicini Ede* ögróf vonja magára a közfigyelmet, amint kéményseprőnek öltözve, méltóságos léptekkel jár fel s alá a nézőtérén. Majd *Apponyi Albert* gróf a kri-kri nevű játékszett kezd csattogtatni, *Andrássy Gyula* bolhaport szór szét a teremben, s az általános tüsszőgés közepette *Samassa érsek* »Nix dajcs« feliratu czédulákat bocsát le a karzatról. A függőnyt leeresztik s az egyik emeleti páholyban két koczkás nadrágba bujtatott lábszár jelenik meg, nagy gaudiumára az egész közönségnek, mely a tótágast álló páholy-látogatóban *Podmaniczky* bárót véli felismerni. A vidor *Tóth Lőrincz* ezalatt tetteleg inzultál két detektivet, *Szögyény-Marich* gróf pedig vitatkozásba elegyedik egy rendőrfelügyelővel, aki konflison akarja rapportra vinni Boda kapitány urhoz. Nagy derűtséget kelt *Berzeviczy Albert*, aki fiatal macskákat dobál a színpadra és *Rudnay* főkapitány, aki mint hasbeszélő okoz méltó föltűnést, stb.

Sajnos, ez a program, az aposztrofáltak részvétlensége miatt, nem volt megtartható, s így a tüntetés politikai súlyáról, a Börsencourier nagy örömére, le kellett mondanunk.

* * *

⊙ **A természet kettéhasadása.** Friedrich Wilhelm v. Rübke, Rittergutsbesitzer (Pommern), a nálunk járt német gazdák egyike, e hó 3-án Berlinből a következő (ujságírói hűséggel fordított) levelet küldte felső és alsó kovácsi Kovács Elemér nagybirtokos és cs. és kir. tart. huszárhadnagy urnak: »Kedves barát és rézmetsző! Nekem elmegy látás és hallás a csodálkozástól. Hinnem kell, hogy médvéket akar nekünk felkötni a berlini prés, mikor azt hagyja táviratozni magának, hogy Budapesten a német színészek ki lettek fűtyölve, előadásuk lehetetlenné lett téve, sőt a színházban megjelent Thomas Carlyle is, az ő német álneve alatt, mely, mint tudva van, Herr Teufelsdröckh. Ennek én egyszerűen nem akarok hitet ajándékozni. Emlékszel-e, kedves öreg barát, mikor mi megismerkedtünk? Én nem egészen jól emlékszem. Ez a tizennégy nap a szép Magyarországon egy szép rózsás és napos emlék mint általános fogalom; de részletek után ne kérdezzetek, mert isten úgy legyen nekem irgalmas, hogy még azt sem tudom: hol testvérisültünk mi ketten, öreg ház, Kis Béren, Fiumében vagy Budapesten? Mellék dolog. Keveset busulom magamat fölötte. Elég, mi egy asztal alatt kötöttük meg a véd- és dacszövetséget. Kedves Kohwatsch (bocsáss meg, ha nem ez a keresztned, de ezt nálatok magyarnál sohasem lehet bizonyosan tudni) én régi bursch vagyok, kevesen dörgöltek annyi tüzi gyikot, mint én, kaptam elég majmot is, sőt tudok elbe-

szélni, valamit a macskasíralomról. De most azt mondom, hogy a német ivástól a has lesz tele; a magyar ivástól pedig a sziv. Én nevettem, én sirtam a ti borotóktól, öreg fiu; mert akivel ti isztok, azt szeretitek. És nagyon tudtok inni és szeretni. Én még sehol sem ittam annyit; de az is bizonyos, hogy sehol sem szerettek ennyire. Engemet németet, minket németeket a magyarok! Nem egy mese ez? Barát Kohwatsch, nehogy azt hidd, hogy én rothadt élczekeket csinállok! Voltak egynéhány szempillantások, mikor nem ittunk, de láttuk, milyen szeretettel néz ránk a szép Budapest lakossága, láttuk, milyen tisztelettel közeledik a mintagazdaságokban az arisztokratikus tartású parasztnép. Ez több, mint vendégbarátság. Ez egy nemzet sympathiája, ami nem hagyja magát csinálni. Ti szeretitek a németeket, Kohwatsch, mert ismertek bennünket; mi nem szerettünk titeket, mert nem ismertük a magyarokat. Most azt mondjuk: ellien, ellien! Most azt kiáltjuk: butoraktár! (Még nem tudjuk, mit jelent, de Budapesten minden második házra ez van írva, tehát bizonyosan valami magyar hazafiui fogalom.) És hogy ti kergetitek ki a német színészeket abczug, assa foetida, ásitás és kénhidrogén által? Kereszthatvandarab-mennydörgésviharnehézség még egyszer! Ezt én nem hiszem, Kohwatsch! Ezek a berlini lapok hazudnak mint táviratozva. Másképp kellett annak történnie, egészen másképp, mert ki tudná felvilágosítani a természet ezen kettéhasadását? Valami nagy impertinencia eshetett rajtatok, jó magyar fiuk; valami nagyon goromba visszaélést szenvedhettek. Ha ti a német színészeket nem kínáltátok meg egy pohár borral s ha a német színésznőket virágillat helyett H₂S bűzével vettétek körül, az nincsen ok nélkül. Most már ismerlek benneteket, ti kedves magyarok. Tisztelem kulturátokat, törekvéseiteket, hazafiságtokat. Tudom, hogy igazak és bölcsék is vagytok, nemcsak szeretetre méltók és vidámak. Ha eddig gyűlöltelek, onnan van, hogy mindig csak nyomtatást olvastam fölötletek. Itt volt a kutya elásva. Ezért kérek tőled, barát Kohwatsch, egy rövid levelet; beszélj el nekem, mi történt igazán. Isten adjon neked annyi évet, amennyiszer a der-die-das ellen vétettél. A te neked nagyon odaadott barátod v. *Rübke*.«

* * *

△ **Berekesztvé.** Az osztrák képviselőházat berekesztették. Se el nem napolták, se föl nem oszlatták, csak berekesztették. Mint a forró levest, melyet se tovább nem főzhetnek, se föl nem tálnak, csak leveszik a kályháról, hadd hűljön ki. Vagy mint a gavallér kihágót, akit nem fognak el, nem tartóztatnak le, csak *előállítják* egész éjszakán át, míg megpuhul, s kihallgatják. Ezt az expedienst Badeni főzte ki, akiről a hízogói azt állítják, hogy ez elmésség, ötletesség igen alárendelt elmebeli tulajdonság. Ezuttal azonban elmés volt Badeni. Az obstrukcióval nem birt, a fazék bugyborékok s majd kifutott. Hát egyszerűen levette a kályháról s egyszerre megszűnt rotyogni. Az osztrák alkotmányosságnak úgy is mindegy, akár beszélnek a képviselőházban, akár nem. Végezni úgy sem végeznek semmit és az obstrukciós parlamenttel Badeni csak úgy parlament nélkül kormányoz, mint a berekesztett parlament mellett. Az obstrukciósoknak is kedves a berekesztés, mert megtarthatják mandátumukat és hazafiságukat s a mellett a torkukat is gyógyíthatják. Mert bizony maguk közt a derék emberek már beismerték, hogy tovább nem bírták volna. Itt a kánikula, a képviselőházban hallgatva ülni és ülvé aludni is pokoli megpróbáltatás. Még csak egy hét és az obstrukciót elsimítja a szomjúság és a rossz levegő. S a Badeni hízogóinak igazságuk van, az ötlet igen kártékony elme-bacillus, különösen egy osztrák kabinetfőnök fejében. Levette a fazekat a kályháról, mikor már kialudt a tűz. Bezzeg Bánffy nem olyan ötletes ember. Ő egykedvűen néz az obstrukció elébe és kész együtt tartani a házat, ha kell, éjszakai üléseken is, akár decemberig. Pedig nem is tarthat addig az obstrukció. Okvetetlenül berekednek, elolvadnak az urak. Kevesen vannak, valamennyiüknek permanenciában kell maradniok. S a nagyob-

bik részök gazda ember, aki otthon akar lenni az aratásnál. A kormánypárt pedig a maga óriási tömegében akár három csoportra válhatik, melyek fölváltva mennek szabadságra, nem is szólva arról, hogy van a kormánypártnak kilenczven budapesti tagja, akiknek sehol semmi dolguk s épen csak Bánffy példáját követve, a környéken fognak nyaralni. A magyar parlamentet e szerint Bánffy szintén berekeszti, de csak szójáték formájában. A berekesztés után ugyanis nem lesz *berekesztve*, hanem *berekedve*.

* * *

! Tüntetés a Vigszínházban. Levélszekrényünkől itt adunk egy pár beküldött nyilatkozatot. A társadalom különböző osztályához tartozó férfiak szólnak a budapesti német előadásokról, és főlösképpen talán megjegyeznünk, hogy minden Demosthenesnél szebben szólnak közülök némelyek.

*

Én nem tudom, mit lármáznak az urak? Hiszen mi is, a mi könyvkiadó vállalatunkban csupa idegen darabot játszunk.

X., 1./VI. 1897.

Dr. Kroboný Illés,

a M. T. Akadémia I. tagja, a portugál kir. Villa Viçosa-rend lovagja. (Lakik télen Krisztina körút 96. nyáron Péczelen.)

*

Tekintetes szerkesztő ur! Azon reményben, miszerint ezen soraimat ki nem adja, közlöm önnel, miszerint a búzbombák dobása alkalmával a magyart csupán letartóztatam, de a németet ütöttem. Sőt utóbbi még nyekkent is. Ez a jelenvolt rendőrtanácsos ur által is hivatalból észleltetett, de hatóságilag a tulajdonított és nem a szándékosságnak. Annyit azonban előre is mondhatok, hogy második este már, ha fölmentem magyart fogni a karzatra, a német szaladt el mindjárt. Csak még az Othellónak szerettem volna a műfogait viszzahelyezni.

Kiváló tisztelettel:

Szemes Aba,
m. kir. detektív.

*

Igen tisztelt Uram! Én, mint az újabb történetben való buvárkodás napszámosa, jól tudom, hogy az események megismétlődnek és az evolúció hullámvonala visszahajló. Én tehát mind e mai napig azon hitben valék, hogy I. Napoleon (szül. (1769. megh. 1821.) aki megkoronáztatása alkalmával a koronát kivette az egyházfő kezéből, és maga tette föl fejére, ezen tényében eredeti volt. Épp most olvasom azonban Voltaire-ben, hogy már 1697-ben is ugyanazt tevő meg XII. Károly svéd király az upsalai érsekkel. Midőn kutatásaim ezen eredményéről a további közlés és jegyzetes magyarázat jogát fentartanám, egyben engedje meg igen Tisztelt Uram, hogy a történeti haladás e »veres fonál«-t a »Vigszínház«-ban történt demonstrációkra is vonatkoztassam. Ime: ez se volt eredeti dolog. A németet már igen gyakran kivertük, de sohasem eléggé alaposan. Így volt ez a héten is. Tehát ismét látható, hogy semmi sem új a nap alatt. Én igazolva vagyok.

Dr. Jegyzetekkel-Ellátta Péter,
főgymn. tanár.

*

Kölli levelem, a' Fias Tyúkon, die 4-ta Junii 1897.

No, hogy a' Tzigány, Tekintetes Uram, a' lovát koplalni tanítá, annyira, hogy a' ló éhel pusztult el, monda ugyan azon Tzigány, mit én a' Buda-Pesti Német teátrumra most mondok: Ej! Ej! melly kár, hogy most hal meg, midőn már a' mesterséget megtanulta volna. Ez jár elmében, hogy innen a' Vig Szín-Ház dolgát szemlélem. És ugyanezen Vig Szín-Ház nevű pompás helységet szemlélvén, úgy érzem szívemben, mint Constantius Tsászár Hopmestere Hormisdám, Rómát látván: Id tantum sibi placere, quod didicisset, ibi quoque homines mori. »Tsak ez az egy tetszik neki legjobb-

ban, hogy ott is meghalnak az emberek, ezekben a pompás palotákban.«

No, tsak ez az egy tetszik nekem legjobban, hogy ez a pompás teátrum is le fog egyszer égni. Imé, Tekintetes Ur, rövid tudósításom.

A' Magyar Nemzet együgyü hadi
szolgája:

Kónyi János.

*

Tisztelt Úr! Engedjen meg, hogy üdvözljek a magyar testvérmézetet. Mi, akik először legyőztünk a svekománokat s most már a ruszszománokat is legyőzünk, mert már az orosz nyelvet is kitiltunk iskoláinkból; mi, szeretettel ajánlunk, hogy a mit elkezdték a színházban, azt folytassanak mindenütt az egész országban. Ki az elnyomók nyelvével mindenünnen!

Helsingfors, Június 1. 1897.

Üdvözléttel:

Suomenmaa János,
finn-testvér.

*

Mein Herr!

Nem nagy dolog az az egész stikli. Szeretném ellenben látni, hogy az újságíró urak, hogy tiltják majd ki a német nyelvet a kaszárnyákból. Ezt csinálja meg nekem Neuhauser Artur meg Mezei László.

Bröckerl György,

kisajátított háziur a belvárosban.

*

Uram! All right. Üdvözlöm a budapesti riporterkollegákat. Így lesz egy nemzet nagygyá; egy nemzetnek be kell fogni a fülét, ha ripókséggel vádolják. Ne busuljanak, a magyar se ripókebb, mint a szláv, aki igazán ripókül piszkította be a Grün Anasztáz sirját; és nincs még olyan ripók se, mint a német, aki ismert dolgokat követ el Straszburbban, vagy az angol, aki rögtön boxerrel megy a szemtelenkedőknek. Ha haragszunk, uraim, akkor nem hallgatunk a szalon argumentumokra. A szalonokban ugyanis a jó tónus virágzik, de nem a nemzetek öntudata. Nem illik! Még csak az hiányzik, hogy Bonaparte Napoleonnak is azt mondták volna: Sire, micsoda neveletlenség a királyoktól elszedni a koronákat?!

Kézsorítást küldök milliók nevében. Az illem egy hajasbaba, amelyet féllábbal agyontapos az igazság; ő tudniillik nem bábu, hanem oroszlán, A hőstől, midőn várat ostromol, nem kérdezzük, hogy megvan-e beretválkozva.

London.

Tisztelő hive:

John New-Paper.

*

A vélemények, amint látható, rögtön elágaznak, a mint írásba foglaltatnak. Jó, hogy előszóval mindenkinek egy a nézete a budapesti német előadásokról.

* * *

△ A ballet boldogítja a vidéket. Mint minden esztendőben, az idén is összeállt egy csoport, hogy bájos tánczával megkoppassza a vidéket. A vidéket eddigelé is megkoppasztották, de az idei kirándulás arról nevezetes, hogy csak a táncz fog koppasztani, a tánczosnő ellenben nem. Mielőtt azonban ezt a mondatot bővebben magyaráznám, meg kell dicsérnem a balletársaságot élelmességeért. A Nopcsa-botrányból kijárt neki is egy rész a kellemetlenségből, de a ballet eléggé élelmes, hogy most utólag javára fordítja. Az újságokban ugyanis azzal keltek föl vállalkozásuk iránt az érdeklődést, hogy a társaságban közreműködnek azok a hölgyek is, akik a kaszinói vacsorán résztvettek. Ez ugyan ravasz fogás, mely hatását nem tévesztheti. Valamint Chimay herczegnőre kíváncsi volt a legszendébb asszony is, úgy kíváncsi lesz mindenki, milyenek is azok a

hölgyek, akikkel Nopcsa ur megvendégelte a kaszinót. Bizonyos továbbá, hogy a hölgyek a balletállomány legfiatalabbjai, legszebbjei s mivel résztvettek azon a vacsorán, nem éppen megközelíthetetlen hírűek. Ez csábítja majd a vidék aranyifjúságát. Ugy de a hölgyek csak reklámot akarnak, de a reklám ígéreteit nem hajlandók beváltani. Ezért kellő számban gardedameokkal kísértetik magukat. A gardedame mindig hölgyet őriz, de maga nem mindig hölgy. Ezt a szerkesztői üzenetekben sűrűn olvashatni s aki mégsem hiszi, az meg fog róla most győződni a balletársaság körútján. Őket ugyanis urak őrzik, valóságos urak, mert a Nopcsa báró barátai, e szerint nemzeti kaszinói tagok. Ők a balletnek is barátjai, mindenesetre önzetlen barátai, akik elkísérik a kedves barátnőket hosszú körutjukra, hogy gardirozzák őket. Honny soít qui mal y pense!

* * *

□ **Gyufa-adó.** Nem képzelek adót, amely ennél kevésbé terhes, méltányosabb volna. Nincs iparcikk, amely úgy, mint a gyufa, annál olcsóbbá váljon, mentül inkább tökéletesedik. Örült pazarlást folytatunk vele. Akárhány kávéházi vendég merő mulatságból gyujtogat el egy egész tartóval. Szivarszó közt négy-öt szállal is fogyasztunk el, míg rágyujtunk igazában. Aki meg közöttünk hidegszáju, annak egy paklival egy nap meg se kottyan. Ki fog még vele gazdálkodni? Hiszen a fukarkodó paraszt ember se bánja, ha egyszeri rágyújtás végett öt szál masinát rángat is végig a tomporán. Mert hogy kicsiholjon, mint régebben szokta, annak már vége. A kénés gyufa a szélben sem igen alszik ki. Aczél-kova-tapló már csak a nótában él. Pedig de kedves jószaga van a redves cserfa, a bársonyos bükkfa-taplónak!

Előttem egy csomag tándstikor. Messziről hozták, bőven meg is vámozták. A takaros katulyája színültig telegyűrve mindig megbízható, a dörzsöléstől meg nem gyuló s csak az amorf-vegyszer alaktalan — villóval bevont lapján tüzet fogó szálakkal. S az ára 1 kr. (Csinos trafikos kisasszonyok 2 kr-jaival mérjük a szép uraknak.)

Uristen! *Egy krajczár!* Mily olcsó áron szerezheti be a kereskedő, aki még így is 100 perczentet nyer rajta. És milyen potomért mérheti a svéd gyáros, akinek ezer száztolit hajt a gyufája. Ide sem tudva azt a rettentő árat, melyet a munkás ad meg érte a foszformérgezés által megszuvasodott állkapcsával.

Az olasz »cerinit« (viaszos gyujtót) is távol tőlünk gyártják, behozatalkor szintén jól megvámolják s az ügyesen rajzolt, csinosan színezett képecskékkal diszesített katulyában már ugyszólván vesztegetik.

Hazai (magyar, nemzeti, honi) gyufánk valamivel drágább, ami természetes is, mert hiszen rosszabb. A pattogó »kakas-gyufával« elmés bakáink szeretnek ráiasztani a dajkahölgyekre még akkor is, ha nem gyujtanak vergóniára. Hiszen amellett, hogy szerfölött mulatságos, mégis csak olcsó.

Csak az állami gyártástól féltém a gyufát. Iszonyodva gondolok a francia monopóliumos gyujtósálakra. Még mikor a mi Zrinyink találta föl, megszületésének első napján sem lehetett olyan bárdolatlan az a — már nem is szilánk, de forgács. Egy kis örökkévalóságba tellett, míg a kén bűzös, kékes csöppekben lepotyogott róla. Üsse rá bélyegét az állam, mint a naptárra, de gyárthassa bárki.

Méltányos adó. S még így is nagyon jó és olcsó lehet a gyufa. És legyen is. Ezzel együtt pedig az állam rászoríthatná trafikosait arra a szolgalmra, melyet a francia pénzügyminiszter a maga trafikosaitól követel: legyen szabad bárkinak csakis avégett lépni be a dohányos boltba, hogy a szivarjára, pipájára az ott pislákoló örök lángocskán rágyujthasson.

Csak hogy ezzel az új adóval megint egy kedves régi szokás-mondás megy veszendőbe. Mert ha ezentul egy szál masinán ketten gyujtunk rá, már nem így fog szólni a biztatás, hogy: »komám, csaljuk mög a zsidót!« — hanem úgy, hogy: »komám, csaljuk mög a fűnánctot!«

Hanem azért magyar virtus lesz ez is.

IRODALOM.

Jókai. A nagy Jókai-kiadásból, a mely terjedelemre, belső értékre egyaránt páratlan a világ könyvpiacon és külső diszre is kiváló, megjelent a hetedik sorozat, vagyis a hatvan-tól hetvenig terjedő kötetek. A Révay-testvérek-cég, a mely a nagy vállalatot közrebocsátja, a nyaralásra induló közönségre való tekintettel ezuttal a szokottnál hamarabb adta ki a kötetet, a melyeket — mint az előbbieket is — maga Jókai rendezett sajtó alá. Az újabb tíz könyv tartalma a következő: LXI. kötet: Megtörtént regék (novellák.) LXII—LXIII. kötet: A kik kétszer halnak meg (regény). LXIV. kötet: Görög tűz (novellák). LXV. kötet: Egy hirhedett kalandor a tizenhetedik századból (regény). LXVI. kötet: Szabadság a hó alatt, vagy a zöld könyv (regény). LXVII—LXVIII. kötet: Szeretve mind a vérpadig (regény). LXIX. kötet: Még egy csokrot (novellák.) LXX. kötet: Egy játékos, aki nyer (regény).

Dedek Crescens Lajost az ő történelmi és archeologiai buvárlatai a régi hagyományok, a hiteles adatok, a tudományosság kezdeteinek megszentelt helyeire vezették, *kolostorból kolostorba*. Ezen a czimen adott is ki egy kellemesen megírt érdekes kötetet, melyben az északi szláv kolostorokban tett kutató körutja benyomásait közli a nagy közönséggel. Tárcazába illő kedves kis élmények ezek, amelyekből mégis tiszta képet kapunk két világról is: az északi szlávok, a csehek, morvák és lengyelek — s az egyház napszámosságainak, a barátoknak életéről. A régi nagyság romjai, a szomorú jelenen áttetsző ragyogó mult fölcillanásai egyformán tarkázzák e két mezőt, s egyformán számos ér fut át beléjük a régi magyar politikai és egyházi élet tartományából. Különös, az egyház kozmopolisa mint épül fel nemzeti kövekből, a csensztchowai kolostor a hazájából kiveszett magyar pálosság rudimentuma; a krakói ezüsthégyi kolostor Camaldoliból ültetődött ide s a benecések, a domonkosok, a jezsuiták s az összes rendek mind egy-egy nép sajátosságának és sajátos buzgalmanak megtestesülése. Mindezek közül cselekvőleg ma már csak a jezsuitaság jelentékeny, de a többi helyett is az és a katolicizmus legújabb óriási győzelmei nagyjában a jezsuiták diadalmai. Mint az egyházban a régi Róma, a jezsuitaságban az újabbkori spanyolság genije él tovább, mikor a maga hazájából már kiveszett, s a conquistadorai és a zsoldosai ott vannak a föld minden részén s a társadalmak minden hadseregében. Az egyes szerzetesrendek származásáról, keletkezéséről s mai életéről hű képet ír a Dedek Crescens könyve. A stilszerűen kötött, illusztrált és csinosan nyomott kötet árát nem tudjuk.

GRÓF KEGLEVICH ISTVÁN-FÉLE

COGNAC

MINDENÜTT KAPHATÓ.

Feszty-társaság körkép palotájában városliget

„Krisztus a keresztfán és Jeruzsálem“

óriási körkép.

Látható reggeli 9 órától esti 9 óráig, este villanyvilágításnál.

Belépő díj 50 kr.

Gyermekjegy és katonajegy őrmestertől lefelé 30 kr

Az előrehaladott idény következtében gyapjuárak, selyemárak, minden nemű mosó-árak, továbbá szőnyegek, szövet és csipke függönyök nagy választékban mélyen leszállított áron.

Ujdonságok.

Legjobb minőségben.

LESSNER D. áruháza

BÉCS, VI., Mariahilferstrasse 81—83.

Vidékre minták és képes árjegyzékek ingyen és bérmentve küldetnek.

KÖZGAZDASÁG.

A cs. kir. szab. adriai biztosító társulat Triesztben. A társaságnak a múlt hó 20-án tartott közgyűlés elé terjesztett 58-ik üzletéről (1896.) szóló üzleti jelentései. Az 1896-ik évben 13.840.565 frt tőke biztosítást kötött és a biztosítási átlag ez év december 31-én 84 millió forinton felül tőke és 222.102 frt járadék biztosítási összeget tüntet fel. A díjbevétel 3.482.368 forintot tesz, míg a halál és clérési esetekben kötött biztosítások kifizetése 1.810.741 frtot vett igénybe s ezenkívül 387.508 frt függő károkra tartalékba helyeztetett. Az életbiztosítási osztály díjtartaléka 20.544.193 frtot és ebből a viszontbiztosítások részét levonva, tisztán 19.051.272 frtot tesz ki. Az elemi (tűz és szállítmány) biztosítási ágazatok díjbevétele 7.292.879 frtot tesz ki, a viszontbiztosításokra 3.430.534 frt és kárfizetésekre a visszbiztosításokat illető részek levonása után 2.189.762 frt fordított; és ezenfelül a függőkárokat 394.341 frt helyeztetett tartalékba (ugyanacsak a viszontbiztosítókat illető rész levonásával). Az elemi ágazat díjtartaléka e visszbiztosítások levonásával 2.060.629 frtra rug. A kötvény szerinti árfolyam nyereség 398.175 frtnyi összegben a fennálló árfolyamingadozások tartalmához csatoltatott; továbbá 200.000 frt az életbiztosítási osztály külön nyereségtartalékának és 125.000 frt az általános mérleg rendelkezésre álló tartalékának emelésére fordított. Az igazgatóság előterjesztésére a közgyűlés elhatározta, hogy 6 császári és apostoli királyi felsége küszöbön lévő uralkodási jubileumának megünneplése alkalmából jótékonyági alapítványt tesz és ezen célra 25.000 frtot szavazott meg. Osztalék fejében részvényenkint 75 frtot fizetnek ki. A társulat tartalékai az 1896-ik évben 2.140.162 frttal növekedtek, — és jelenleg 25.004.891 frtra rugnak, — a melyből a díjtartalékok 25.004.891 frtot (tisztán) vagyis a visszbiztosítókat illető rész levonásával) — a nyereségtartalékok 2.980.932 frtot, — és az árfolyamingadozások tartalékai 912.057 frtot tesznek ki.

A kőbányai gőztéglagyár társulat Pesten részvénytársaság vasárnap tartotta 28-ik évi rendes közgyűlését Singer Ignác elnöke alatt. Az előterjesztett igazgatósági jelentés szerint a társulat a kiállításon aranyérmel nyert s ez az ezredév kedvezőtlen eredményét erkölcsileg ellensúlyozta. Ehhez járult még az is, hogy a társulat igazgatója: Bálint Sándor legfelsőbb helyről kiutazásában részesült. A jelen üzleti év jóval kedvezőbb kilátásokkal indul, a téglák ára is emelkedett, a gyártmány nagy része már is el van adva s így alapos a kilátás arra, hogy az új üzleti év megint a normális évek keretében fog mozogni. A tiszta nyereség 106.726 frt 22 krt tesz. A tartalék dotálása, s a jutalékok levonása után osztalékul részvényenkint 45 frtjával 94.500 frtot fizetnek s a fennmaradó 1020 frt 98 krt új számlára írják. A közgyűlés a jelentést egyhangulag tudomásul vette, a felmentvényt úgy az igazgatóságnak, mint a felügyelő-bizottságnak megadta és dr. Krämer József részvényes indítványára Bálint Sándor vezérigazgatónak, az igazgatónak és a felügyelő-bizottságnak jegyzőkönyvi köszönetet szavazott. Határozatba ment, hogy az osztalék

junius elsejével fizetessék ki a részvényeseknek. Végül a választásokat ejtették meg. Igazgatósági tagok lettek: Bálint Sándor, Ungár Ignác, Deutsch Simon, Kramer Samu, Geiger B. Zsigmond. A felügyelő-bizottságba beválasztottak: dr. Révay Lajos, Latzkó Adolf, és Neumann Miksa rendes és Czettel Gyula póttagnak.

Magyar folyam- és tengerhajózási részvénytársaság. A kereskedelemügyi miniszter jóváhagyta a magyar folyam- és tengerhajózási részvénytársaság igazgatósága által az 1896. évre föllállított mérleget, amely immár a részvényesek f. évi június hó 15-én tartandó közgyűlésének elhatározása elé fog terjesztetni. Amint halljuk, a mérleg 381.000 frtnyi tiszta nyereséggel zárul, ami az öt millió frtnyi részvénytőke 7.6%-os kamatozásának felel meg. Emellett meg kell említenünk, hogy miután a kimutatott nyereség 5%-nál magasabb osztalék kifizetését teszi lehetővé, a társaság érthetőleg nem veszi igénybe az ellenkező esetre neki biztosított 50.000 frtnyi póttartalékot. De a múlt évi eredmények méltatásánál fontossággal bír az a körülmény is, hogy a társaság az évi bevételek között nem számolja el az öt megillető 400.000 frtnyi államsegély teljes összegét, hanem abból mintegy 40.000 frtot a külön tartalék javadalmazására fordított, mely tartalék ezáltal 400.000 frtra emelkedett. Ha figyelembe vesszük továbbá, hogy a társaságnak az elmúlt évben egyrészt az ezredéves kiállítással, másrészt a Vaskapu-ünnepélyekkel kapcsolatban igen jelentékeny kiadásai voltak, legnagyobb hazai hajós-társaságunk eme második üzletének eredményei annál kielégítőbbek, mert a társaság teljes üzemét csak a folyó év kezdetén vette föl. Az igazgatóság szándéka a közgyűlésen 5 és fél százalékos osztalék fizetését, s azután a tartalék-, biztosítási és nyugdíjintézeti alapok javadalmazását, valamint az államot megillető nyereségrészesedés kifizetése mellett 50.000 frtot — tehát a részvénytőke 1%-át — meghaladó összegnek új számlára való átvitelét indítványozni. A fiatal vállalat ekkép mintegy 900.000 frtnyi, vagyis a befizetett részvénytőke 18%-át kitevő osztalékok fölött fog rendelkezni. A társaság a folyó évben már egész működési programját fölvette; hajói Galattól Regensburgig közlekednek s hajórajza 43 gőzösből, mintegy 16.000 lóerővel és 225 uszályhajóból áll, 1.000.000 métermázsát meghaladó hordképességgel.

Felelős szerkesztő és kiadótulajdonos: KISS JÓZSEF.

Főmunkatárs: KÓBOR TAMÁS.

Henneberg-selyem csakis akkor valódi, ha közvetlen gyárból rendelik — fekete, fehér és színes 45 krtól 14 frt 65 krt méterenként — sima, csikos, koczkázott, mintázott, damaszolt s. a. t. (mintegy 240 különböző minőség és 2000 mintázatban s. a. t.) a megrendelt árukat postabér és vámmentesen, házhoz szállítva, valamint mintákat postafordultával küldenek **Henneberg G.** (cs. és kir. udvari szállító) selyemgyárai Zürichben. Svájcba címzett levelekre 10 kros és levelező lapokra 5 kros bélyeg ragasztandó. Magyar nyelven irt megrendelések pontosan elintéztetnek.

Adriai biztosító társulat Triesztben.

(Riunione Adriatica di Sicurtà.)

Életbiztosítási osztály. A) Mérlegszámla 1896. deczember 31-én.

Vagyon	Osztrák ért.		Teher	Osztrák ért.	
	forint	kr		forint	kr
Ingatlanok Trieszt-, Bécs-, Budapest- és Milano-ban (jegyzék szerint)	2.435,200	—	Külön nyereség-tartalék	900,000	—
Értékpapírok (jegyzék szerint)	16.762,464	—	Rendelkezésre álló tartalék	323,507	90
Fenti értékpapírok 1896. deczember 31-ig járó kamatai	91,444	29	Árfolyam-ingadozási tartalék	591,298	61
Jelzálog kölcsönök (jegyzék szerint)	221,888	90	Díjtartalékok	18.186,593	91
Haszónév. járadékok és tőkék	17,715	61	Díjtávittelek	864,678	32
Kötvénykölcsönök	1.675,800	38	Függő-károk tartaléka	367,100	05
Követelések más biztosító társaságoknál	332,192	28	A biztosítottakat illető nyereségrész (külön zárószámla szerint)	47,293	04
Különféle ügynökségek	438,015	85	Biztosító társaságok követelése	407,685	40
Különféle adósok	2,637	81	Követelések a társaság központi vezetésénél (folyószámla egyenlege)	114,241	62
Még nem törlesztett jutalékok és szervezési költségek	—	—	Különféle hitelezők	174,960	27
	21.977,359	12		21.977,359	12

B) Mérlegszámla 1896. decz. 31-én. (Az életbiztosítási osztály kivételével.)

Vagyon	Osztrák ért.		Teher	Osztrák ért.	
	forint	kr		forint	kr
Részvényesek váltói	2.400,000	—	Alaptőke	4.000,000	—
Készpénz Triesztben és a képviselőségeknél	119,721	54	Nyereség-tartaléktőke	*1.273,594	60
Hitelintézetek, takarékpénztárak- és bankároknál elhelyezett tőke	1.704,150	62	Rendelkezésre álló tartalék	**325,000	—
Ingatlanok Triesztben, Milanóban és Velenczében (jegyzék szerint)	307,000	—	Árfolyam-ingadozási tartalék	320,758	43
Értékpapírok (jegyzék szerint)	3.908,680	—	Tűzbiztosítások díjtartaléka	1.976,754	74
Fenti értékpapírok 1896. deczember 31-ig járó kamatai	19,161	82	Szállítmánybiztosítások díjtartaléka	83,875	11
Váltók és utalványok tárczája	410,393	36	Függő tűzkárok tartaléka	294,980	—
Kölcsönök értékpapírokra	3,258	93	Függő szállítmánykárok tartaléka	99,361	64
Követelések más biztosító társaságoknál	202,229	55	A társulati tisztv. takaré- és ellátási pénztára ***458,803	14	
Különféle ügynökségek	1.102,007	28	Biztosító társaságok követelése	596,750	84
Életosztály (folyószámla egyenlege)	114,241	62	Különféle hitelezők	416,574	05
Különféle adósok	116,743	38	Fel nem vett osztalékok	1,359	—
Még nem törlesztett jutalékok és szervezési költségek	—	—	1895-ről áthozott nyereség	7,794	57
Leltár	—	—	Az üzletév nyeresége	551,981	98
	10.407,588	10		10.407,588	10
Későbbi években esedékes díjak összege	24.180,262	79			

AZ IGAZGATÓSÁG:

Glanstättener Dr. Alber Ágost, Neumann Henrik, comm. vezérigazgató, Parisi József, Ralli Pál báró,

Reinelt Károly báró v. b. t. t. Salem H., ráczalmási Frigyes Adolf, vezértitkár.

SZÁMVIZSGÁLÓK: Afenduli György, Pojai Alberti Emil gróf, Goldschmid József.

A magyarországi osztály irodája Budapest, IV., Váci-utca 9., a társulat házában.

Báró Podmaniczky Frigyes, intéző.

Frigyessi M., titkár.

Lichtenberger J., vezértitkár.

Hol keressük
a legjobb
arczport?

Kérjük a
Müller J. L.
féle

Blaha-Serail-Poudre-t.

Blaha Lujza (Splényi báróné) művésznőnk kedvelt arczporát, mely úgy nappal, mint éjjel használva, minden arczpor között a legjobb; kiváló szakemberek által megvizsgálva, végleg tisztának és teljesen ártalmatlannak találtatott. Mint pipereszer nélkülözhetlen, az arczbőrnek a legszebb fehér színt, üdéséget, szépséget és pirt kölcsönzi. Egy doboz 60 kr., nagyobb 1 frt.

Crème Pompadour,

ez azon szer, melylyel a híres Pompadour asszony csodás szépségét megőrizhette anélkül, hogy az egészségére ártalmas lett volna. A »Crème Pompadour« az arcz és kéz bedörzsölésére használtatik reggel és este, azután »serail powderrel« lesz behintve.

Kapható a gyárosnál **MÜLLER J. L.** Egy tégely 1 frt 60 kr.

császári és királyi udvari szállító illatszer- és pipereszappan gyári raktára Budapest, IV., Koronaherczeg-utca 2. sz. alatt. Nagy raktár rendkívül jó minőségű fog-, haj-, ruhakefékben és fésűkben. Utánzásoktól óvatik.

Was-uth-
féle
tyukszem-
gyűrű
az
óraban

háromszor 24 óra alatt meg-
gyógyít minden
tyukszemet.

Egy óra ára 60 kr., vidékre
80 kr. előzetes beküldése
mellett bérmentve.

Főraktár:
TÖRÖK JÓZSEF
gyógyszertára
Király-utca 12. sz. 1.

Legczélszerűbb, legtartósabb,
legolcsóbb az
aszfalt-burkolat.

Templomok, tantermek, folyosók,
járdák, kocsiutak, hidak, vágó-
hidak, istállók, magtárak, műhe-
lyek, kapualjak, udvarok, terra-
szok, játszóhelyek stb. aszfalt-
tal burkolását, nemkülönb
nedves lakások gyökere
szárazzátételét
jótállás mellett legolcsóbban el-
vállalja
a magyar
aszfalt részvény-társ.
Árjegyzék, költségvetés ingyen!

**A SZÉPSÉG
ÁPOLÁSÁHOZ.**
Eddig el nem ért
HATÁS.

KIELHAUSER H.
folyékony
Glycerin-Crème

ártalmatlan anyagokból készült si-
került vegyületek, mely nemcsak a
bőrt finomítja, hanem tényleg az
ifjú üdéséget eleveníti és azt állan-
dóan fentartja. Legjobb óvszer
levegő, szél és napsütés ellen,
eltávolít napfoltot, szeplőt, májfoltot és minden más
bőrtisztatlanságot.

Glycerin-Crème-Szappan

kiváló enyhe, bársonyszerű bőrt idéz elő. A Glycerin-
Crème használatánál ajánlható a

Párisi Hőlgypuder

a legártalmatlanabb puder, a bőrt szép fehér színre vál-
toztatja és azt simán és szárazon tartja.

Hamisított párisi hőlgypudertől és
Glycerin-Crémétől óvakodjanak; csak
az a valódi, melyen a címképen, vala-
mint a leíráson a mellékelt védjegy van.

Raktár minden gyógyszertárban és illatszer-üzletben.
Magyarországi főraktár: **TÖRÖK JÓZSEF** gyógyszertára
Budapest, Király-utca 12. sz.

MAGYAR KIRÁLYI ÁLLAMVASUTAK.

A Páris-Budapest és Konstanz, valamint az Ostende-Budapest és Konstanz között mind két irányban hetenként egyszer-számított keleti illetve ostendei expresszvonatok, f. év május hó 28-ától kezdve a román államvasutak Verciorova-bukaresti vonalán fenálló forgalm akadály tartama alatt, az indulási és érkezési időknél Budapestten való változtatlan fenntartás mellett, Budapest és Bukarest között Szolnok-Arad-Predealon át fognak közlekedni.

Ezen utirányon át az első keleti expresszvonat Budapest nyugoti pálya udvarról Constanza felé f. évi május hó 28-án indul és Konstanz felől június hó 1-én érkezik, az első ostendi expresszvonat pedig Konstanz felé június hó 2-án indul és Konstanz felől június hó 6-án érkezik.

Ezen expresszvonatokat az utazó közönség a budapest-arad-predeal vonalon Szolnok-Csaba, Arad, Gyulafehérvár, Segesvár és Brassó állomásokon is igénybe veheti, a rendes gyorsvonati menetjegyek váltása és az előírt pótdíj lefizetése mellett.

A Verciorován át fennálló közvetlen menetjegyek a predeal utirányra is érvényesek.
Budapest, 1897. május hó 26-án.

Az igazgatóság.

THE GRESHAM

életbiztosító-társaság Londonban.

Magyarországi fiók:

Budapest, Ferencz József-tér 5-6.,
a társaság házában.

Ausztiai fiók:

Bécs, Gisellastrasse 1. szám alatt,
a társaság házában.

A társaság vagyona 1895 december 31-én kor. 147,562.080°—
Évi bevétel biztosítások és kamatból 1895 decz. 31-én » 27,094.875°—
Kifizetések biztosítási és járadéki szerződések s vissza-
vásárlások stb. után a társaság fennállása óta (1848) » 321,644.530°—
Az 1895. évben a társaság 8761 kötvényt állított ki » 32,267.300°—
összeg értékben. — Prospektusokkal és díjtáblázatokkal, melyek alapján a
társaság kötvényeket kiállít, továbbá ajánlatokkal díjmentesen szolgálnak az
osztrák-magyar monarchia minden nagyobb városában az ügynök urak és a
magyar-osztrák fiókok.

KURCZ LIPÓT és Tsa
PHOTO-
czinkografiai
műintézet
BUDAPEST, VIII. SZENTKIRÁLYI U. 13.
Készít
mindennemű nyomtatványhoz szükséges
CLICHÉ
LEGJOBB IS
OLCSÓ
KIVITELBEN
Czinkografia és
fameletszel
úján.

„Kosciuszko lengyel csatakörkép“

a legszebb panoráma ez idő szerint Európában. Ujra beállítva,
teljes világításban

látható az Aréna-uton

az új műcsarnokkal szemben.

Belépő-díj 50 kr.

Belépő-díj 50 kr.